

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Regională
Hărtoara-Grădina

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

IN ACEST NUMĂR:

**Terra ridică probleme,
oceanul le rezolvă**

Oameni și împrejurări

de Boris Pasternak

Vă faceți ușor prieteni?

În pavilionul sovietic de la Expoziția universală de la Montreal va figura și mașina „Alfa-5”, destinată examinării studenților

(Citiți în pag. 3-a: „Pavilionul sovietic la Montreal”)

Foto: B. Kriștuț

Începînd din numărul viitor publicăm

TRAGICUL DESTIN AL „CELEI MAI MARI SPIOANE”

de S. MILIN

O relictă a Ermitajului: haina lui Suvorov
(Citiți în pag. 10-a: „În 1057 de săli”)

Foto: P. Fedorov

**Sînteți
obosit? —
Faceți efort!**

**Sănătatea
cărților**

Anul XXIII

13

(1150)

31 martie 1967

12 pagini, 1 leu

Poetul Evgheni Evtuşenko recitând din poeziile sale

MEMORII

Oameni și împrejurări

- FRAGMENT -

...În toamna aceea o întâmplare nefericită a prelungit șederea noastră la țară. Tatăl meu lucra la un tablou, având ca temă pășunatul de noapte. În centrul tabloului se afla o fetiță din Bociarov, gonind în amurg o herghelie de cai spre izlazul de la poalele colinei noastre. Luându-mă odată după ea, la trecerea unui riu mai lat, am căzut de pe cal obosit, mi-am fracturat un picior și am rămas cu el mai scurt, din care cauză am fost apoi scutit de stagiul militar.

Dar chiar mai înainte de a-mi petrece vara la Obolenski, începusem să zdrăngănesc la pian, începând cu chiuu cu vai câte ceva. Sub influența adorației față de Skriabin, înclinarea mea spre improvizație și compoziție s-a transformat într-o adevărată pasiune. Din toamna aceea, cât am urmat liceul, m-am ocupat vreme de șase ani, cu studiul teoriei compoziției, la început sub conducerea lui Iuri D. Engel, un distins critic muzical, iar mai apoi sub îndrumarea lui R. M. Glier.

Nimeni nu se îndoia de viitorul meu. Soarta mea fusese hotărâtă și drumul bine ales. Eram destinat muzicii și totul mi se ierta de dragul muzicii: orice fel de neobrăzare în raporturile cu cei mai mari, la genunchii cărora nici nu ajungeam măcar, încapăținarea, lipsa de politețe și purtările bizare. Chiar și la școală, când eram prins că îmi fac exercițiile de fugă sau contrapunct pe hîrtia cu portativ întinsă pe bancă în orele de greacă sau de matematică și când profesorul îmi pune o întrebare, care mă găsea cu totul nepregătit și rămâneam ca un butuc, neștiind ce să răspund, colegii de clasă mă protejau, iar profesorii îmi tertau orice. Și totuși, am abandonat muzica.

Am abandonat-o atunci când aș fi avut dreptul să mă consider învingător, când cei din jur mă felicitau pentru reușita mea. Dumnezeu și idolul meu, Skriabin, se înapoiasă din Elveția cu „Extazul” și ultimele sale lucrări. Moscova sărbătorea întoarcerea lui triumfătoare. În toată această primărie călduroasă am îndrăznit să-i fac o vizită și să-i cînt propriile mele compoziții. Primirea ce le-a fost făcută a întrecut toate așteptările mele. Skriabin a ascultat, a aprobat, s-a însuflețit și m-a binecuvîntat.

Dar nimeni nu cunoștea suferința mea secretă și dacă aș fi dezvăluit-o, nimeni nu m-ar fi crezut. Compuneam cu ușurință, dar când venea vorba de practică, eram cu totul neajutorat. Cîntam foarte prost la pian și descifram greu notele, aproape silabisind. Această prăpastie dintre gîndirea mea muzicală, de nimic îngreunată, și tehnica mea primitivă transformase un dar al naturii, care ar fi putut însemna un

izvor de fericire, în sursa unor chinuri permanente, pe care, pînă la sfîrșit, nu le-am mai îndurat.

De unde această neconcordanță? La rădăcina ei se afla, ca un fel de răzbunare, inadmisibila trufie a adolescenței, disprețul nihilist al semidoctului față de orice lucru ce i se pare realizabil și posibil. Disprețuiam orice activitate necreatoare, de meseriaș, avînd îndrăzneala să cred că mă puteam descurca în treburile astea.

M-am depărtat de muzică, universul iubit a șase ani de muncă, de speranțe și de neliniști, așa cum te desparți de tot ce ți-e mai scump. Am continuat cîva timp să improvizez la pian, din obișnuință. Dar mai apoi am încetat să mă mai apropiu de pian, am încetat să mai frecventez concertele și am început să evit întîlnirile cu oamenii de muzică.

...Din pricina rămîinerii mele în urmă în ceea ce privește muzica și a dispariției legăturilor ce le aveam cu această artă, Skriabin, pe care-l îndrăgisem și a cărui artă mă hrănise ca pîinea cea de toate zilele, a rămas în amintirile mele compozitorul din perioada lui de mijloc, dintre sonata a treia și a cincea. Fulgerile armonioase ale lui Prometeu și ultimele sale lucrări mi se par doar mărturii ale geniului lui și nu hrană zilnică pentru suflet, iar eu nu aveam nevoie de aceste mărturii, pentru că-l crezusem genial și fără ele.

...Oameni care au dispărut de timpuriu, Andrei Belî, Hlebnikov și alți cîțiva s-au adîncit, înainte de moarte, în căutarea unor noi mijloace de expresie, au vizat la un nou limbaj, au dibuit și au sondat, în acest scop, silabele, vocalele și consoanele.

N-am înțeles niciodată asemenea căutări. După părerea mea, cele mai impresionante descoperiri au loc atunci cînd sentimentele și ideile artistului sînt atît de puternice încît nu-i permit să mai reflecteze și, în cea mai mare grabă, îl obligă să transpună cuvîntul său nou în vechiul limbaj, fără să se mai întrebe dacă e nou sau vechi...

Este un lucru bine cunoscut că arta e plină de adevăruri obișnuite. Dar, cu toate că folosirea lor este la îndemîna oricui, adevărurile obișnuite așteaptă multă vreme și nu-și află utilizarea. Ele au nevoie de zîmbetul fericit care apare o dată la o sută de ani și de abia atunci își află împlinirea. Un asemenea fericit muritor a fost Skriabin. Așa cum Dostoevski nu este numai romancier și Blok numai poet, Skriabin nu este numai compozitor, ci un prilej de veșnică bucurie, prin care se exprimă triumful și sărbătoarea culturii ruse.

Boris Pasternak

APARIȚII NOI

Garibaldi

erou de roman

A fost sau nu marele revoluționar italian Giuseppe Garibaldi în Rusia? E o problemă pe care istoricii nu au rezolvat-o cu desăvîrșire. Unii pretind că la mijloc ar fi numai o legendă. Alții, dimpotrivă, afirmă că este o realitate incontestabilă. Susținătorii acestei din urmă teze se bazează pe o lucrare apărută la St. Petersburg în 1861 și intitulată „Portrete ale străinilor celebri și viețile lor”. Autorul volumului, istoricul și biograful A. Munster arată că „în 1830, Garibaldi era căpitanul unui vas comercial de cursă lungă și, în această calitate, a făcut o călătorie la Odesa, de unde s-a înapoiat la Genova”.

Prozatorul ucrainean Iuri Usicenکو, plecînd de la premiza că cele de mai sus corespund adevărului, a scris un roman intitulat „Luați de vînt” și apărut recent în editura „Maiak” din Odesa. Acțiunea se petrece în 1830: în marele port rus de pe litoralul Mării Negre sosește vasul italian „Clorinda”. În aceeași zi, tînărul ofițer Leonid Gorunov, pe care poliția țaristă îl caută preluțind pentru participarea sa la complotul decembriștilor, încearcă să se piardă în forfota de pe chei. Are asupra sa acțe false și speră să scape de urmărire și — cine știe? — să se imbarce chiar pe „Clorinda”.

Destinul lui se încercușează cu cel al lui Garibaldi. Impulsiv și generos, acesta sare imediat în ajutorul lui Gorunov, pe care-l eliberează din mîinile zbirilor. Mai mult chiar, cel care avea să fie unul din făuritorii independenței italiene, o salvează de la o soartă groaznică pe logodnica ofițerului.

După cum se vede, e o poveste romantică, așa cum se și cuvine pentru niște întîmplări care au avut loc în urmă cu aproape un secol și jumătate. Cadrul social și politic al vremii este redat cu fidelitate de autor. Evenimentele propriu-zise sînt mai puțin autentice. Dar așa cum spune chiar Usicenکو, în introducerea la romanul său: „O legendă nu e un tratat științific”.

VITRINA

Responsabilitatea omului

Prin nucelele și povestirile grupate în volumul „Capcana”*, Vasil Bikov pare să fi urmărit abordarea, din optica specifică umanismului socialist, a unei probleme frecvente în literatura contemporană.

În condițiile tragice ale ultimului război, mase mari de oameni au fost puse în situația de a trăi momentelimită, cînd înseși problemele fundamentale ale existenței și sensului ei s-au impus individului cu acuitatea lor maximă.

În evocarea tragice realități a războiului împotriva fascismului, Vasil Bikov manifestă o tulburătoare preferință tocmai pentru aceste momente-limită, cînd eroul este pus să aleagă între ceea ce este bine și ceea ce este rău, cînd nimeni, în afară de el însuși, nu poate fi făcut răspunzător de actele sale. În perspectiva umanismului socialist, din care și-a construit Bikov situațiile revelatoare ale nucelelor și povestirilor sale, existența nu este doar un dat al individului izolat, șters și anonim, ci și al colectivităților umane. În planul omenescului, existența nu poate fi decît o existență conștientă. Fiecare individ, în măsura în care reprezintă nu numai o existență, ci și o conștiință, integrează în sine toate afinitățile ideologice, afective și de alt ordin ale colectivității din care face parte și prin aceasta constituie un fel de exponent al aspirațiilor și intereselor grupului său social, fie că este vorba de națiune, de clasă sau de familie.

* Vasil Bikov: „Capcana”. Editura pentru Literatură Universală, 1967.

cartea

În nuvela sa „Capcana”, prima din volumul amintit, Vasil Bikov arată că omului i se poate întîmpla ceva cu mult mai rău decît moartea — și anume pierderea legăturii cu organismul social din care face parte, izolarea lui într-un fel de *no man's land* social. În cursul unui atac neizbutit, locotenentul Klimcenکو este luat prizonier și adus înaintea unui ofițer anchetator fascist. Acesta îi cere să citească la un megafon aflat în fața primei linii un text prin care ostașii sovietici sînt îndemnați să dezerteze la inamic. Pentru a da autenticitate unui asemenea apel el trebuie să completeze unele spații libere ale formularului pregătit dinainte, cu nume de ostași și ofițeri din propria unitate. Indignat, refuză propunerea cu hotărîre și ofițerul fascist începe să-l lovească. Din nenorocire, printre hîrțile ce i s-au confiscat se găsește și o listă a oamenilor din subordinea sa, astfel că fasciștii pot lansa apelul fără el, dar în numele lui. În culmea tensiunii psihice, îndurerat, nefericit, Klimcenکو nu cere decît să moară. Ofițerul german, însă, îi răspunde că pentru un om ca el moartea ar fi un lux. Și atunci pune la cale cea mai cumplită răzbunare: îl trimite înapoi în liniile sovietice, unde tovarășii lui de arme nu-l pot privi decît ca un trădător. Iată așa dar o situație ambiguă. Dar în conștiința eroului nu există urmă de ambiguitate. El nu are de ales: întreaga-i ființă aparține alor săi, în rîndurile cărora luptă. Și pentru a le dovedi credința pornește singur la atac împotriva pozițiilor fasciste. În felul acesta, gîndește el, își cîștigă dreptul la o moarte cinstită.

Dacă existența nu poate fi concepută altfel decît în lumina legăturilor sociale, atunci și prin moarte se poate conferi un sens acestei existențe. În „Moartea omului”, Bikov ne zugrăvește ultimele clipe de viață ale unui ostaș sovietic grav rănit, după o bătălie pierdută. Printre deseale coșmaruri și căderi în leșin, țîșnesc momentele de luciditate, semne ale celor din urmă resturi de vitalitate. În asemenea momente, stăpînit de o cumplită ură împotriva dușmanului, el își încordează ultimele puteri pentru a da morții pe care o simte apropiindu-se un sens și a nu o lăsa să rămînă un grauit fenomen biologic. Se țîrăște pînă la șoseaua pe unde trec vehiculele invadatorului și se întinde în mijlocul drumului, avînd grijă să declanșeze ultima grenadă aflată asupra sa. O motocicletă cu doi soldați fasciști se lovește de cadavrul lui și este distrusă de explozia produsă de grenadă.

Meritul artistic al nuvelor și povestirilor lui Bikov constă mai ales în aceea că etica socialismului este pusă în lumină prin mijlocirea unor situații de un intens dramatism.

V. Moglescu

Soția scriitorului și laurii lui

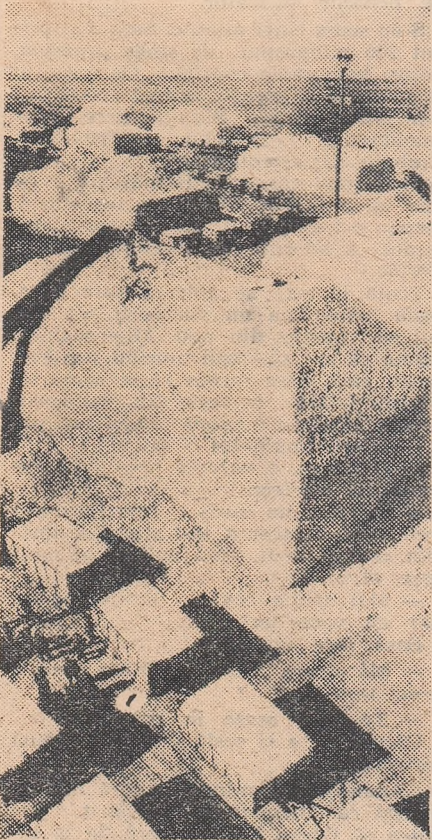
Un nume necorespunzător

De la Taşkent la Buhara, avionul „Il-14” zboară la 2 000 de metri altitudine peste o regiune în care și-au dat întâlnire deșertul și stepa. Pînă și localnicilor le vine greu să spună unde se ter-

Înainte de Revoluție bumbacul produs în Uzbekistan putea fi cîntărit în saci pe un decimal...

mină deșertul Kizilkum și unde începe Stepa Flămîndă. Abia cînd apar așezări omenesii mai întinse și solul ia înfățișarea unei tablete de ciocolată — brună și împărțită în pătrățele — nu mai încapă îndoială că dedesubt se află ste-

„Cincizeci de ani mai firziu camioanele se pierd în umbra recoltei din Stepa Flămîndă

pa. Este perspectiva canalelor de irigație cocoțate la un metru de pămînt, pe picioare de beton în formă de U, întinzîndu-se în lung și în lat și delimitînd imense ogoare cultivate cu bumbac.

În vremea țarismului, Stepa Flămîndă își purta pe drept numele. Încercările de alimentare cu apă, acolo unde ea se afla la îndemînă, nu dăduseră nici un rezultat, căci nu făcuseră decît să aducă la suprafață sarea cu care era îmbibat solul, acoperîndu-l cu o crustă dușmană vieții. Părea că foamea avea să domnească pe veci în stepa ce cuprindea un triunghi al dezolării între fluviul Sir-Daria și primele contraforturi ale Munților Tian-Șan. Acum, după ce s-a înfăptuit minunea care a transformat pămîntul ars în pămînt rodnic, locuito-

rii Uzbekistanului au hotărît să-i păstreze denumirea pentru ca nepoții lor să se mire de ce se cheamă așa.

Mirare trezește în primul rînd sistemul de irigație care acoperă fiecare centimetru pătrat al regiunii. În perioada de dezvoltare a bumbacului, apa trece din marele canal sudic în canale mai mici, dar al căror calibru permite totuși circulația unor nave fluviale de tonaj redus. Prețiosul lichid călătorește pe drumuri din ce în ce mai înguste pînă ce ajunge în „canalele suspendate”, care creează modelul caracteristic perspectivei aeriene. Din acestea apa pătrunde în furtunuri tot mai subțiri, pînă ce prin ramificațiile de grosimea unui deget, ajunge să ude fiecare brazdă în parte. Ca să adape bumbacul, apa parcurge sute de kilometri pe un pat artificial.

Amenajările nu s-au lîmitat însă la irigație. A fost necesar nu numai să se aducă, ci să se și evacueze apă. Înainte de a semăna bumbacul solul a trebuit să fie „spălat” doi ani la rînd, pentru a îndepărta sarea din el, operație care se repetă la anumite intervale. Neexistînd o scurgere naturală a apelor subterane, pentru ca apa devenită sărată să poată fi transportată departe în deșert, s-a construit o întinsă rețea de drenaj. Fiecare canal, fiecare bazin de irigație posedă un dublu de evacuare în subsol.

La cincizeci de ani de la revoluție, bilanțul Stepei Flămînde din Uzbekistan este următorul: 34 de sovhozuri terminate sau în construcție și 400 000 ha cultivate. De pe cuprinsul lor, pe lângă cereale, se recoltează 60 la sută din întreaga producție de bumbac a Uniunii Sovietice. Anul acesta vor mai fi desțelenite 25 000 ha iar pînă în 1980 se prevede transformarea întregii stepe într-o grădină.

PANIFICAȚIE

Pîine proaspătă după 6 luni

„O felie de pîine bine coaptă este una din cele mai mari invenții ale omenirii”. Aceste cuvinte înțelepte ale savantului sovietic Kliment Timiriazev caracterizează cum nu se poate mai bine produsul nelipsit de la orice masă. În zilele noastre panificația a devenit o „știință exactă”. Procesele principale de preparare a pîinii reprezintă un lanț de complicate transformări chimice. Ele sînt permanent studiate de specialiștii Institutului unional de cercetări în domeniul panificației în scopul creării de sortimente noi de pîine mai gustoasă, vitaminizată, cu mai multe calorii etc.

De puțin timp, la Moscova s-a deschis un centru modern de desfacere a pîinii. În această adevărată împărăție a produselor de panificație cumpărătorul află o varietate rar întîlnită. Pîinea de griu obișnuită e aici în vecinătate cu pîinea cu lapte, cu lipile din făină de seară, cu jimblele cu smîntînă etc. Pentru copii se vind pîinișoare rotunde și tot felul de cozonăci și chifle. În ultimul timp au apărut

cîteva produse dietetice realizate după rețete medicale. Pentru persoanele cu hipertensiune și ateroscleroză se fabrică chifle și pîine cu lecitină. Diabeticii pot cumpăra pîine de griu mai bogată în proteine. Bolnavilor de rinichi li se pune la dispoziție o pîine specială fără sare. Multe din sortimentele dietetice obținute de institutul amintit sînt folosite și pentru oamenii sănătoși.

În ultima vreme specialiștii moscoviți studiază probleme legate de fiziologia alimentației, mecanizarea procesului de coacere a pîinii și, firește, obținerea de alte sortimente noi. Ei au descoperit între altele niște fermenți care grăbesc coacerea, asigură pîinii un gust și o aromă mai bune și întîrzie uscarea ei. Mai mult, au realizat chiar un sortiment de pîine care se menține proaspătă timp de șase luni. Pentru coacere, ei recomandă formele din polimeri silicoorganici, care nu mai trebuie unse. Deocamdată se folosesc la coacere ambalajele de lavsan cu care se trimite de altfel pîinea și în comerț pentru a o proteja împotriva uscării.

EXPOZIȚII

Pavilionul sovietic la Montreal

În legătură cu pavilionul U.R.S.S. la Expoziția universală care-și va deschide porțile la 28 aprilie la Montreal, R. Kliks, arhitectul șef al secțiunii sovietice, a acordat presei un interviu în care a prezentat o serie de interesante amănunte privind exponatele și măsurile organizatorice luate.

Cele peste 6000 de obiecte care vor fi expuse la parterul și în cele două etaje ale pavilionului au fost astfel selectate, încît să ofere vizitatorilor o amplă imagine asupra realizărilor obținute de economia, știința și cultura sovietică. O deosebită atenție s-a acordat valorificării mărilor și oceanelor care într-un viitor apropiat vor constitui principala sursă de produse alimentare și chimice, de combustibil, mineruri și materii prime. La standul respectiv, amenajat la parter, vor figura instalații atomice de desalinizare, printre care și cea de la Mangișlak în curs de construcție, precum

Originale elemente decorative vor împodobi corpurile de iluminat ale pavilionului

și o machetă a unui reactor termonuclear al viitorului. Un loc important îl va ocupa și industria pescuitului cu produsele sale atât de solicitate pe piața mondială: vestitele conserve din pește și crabii, delicioasele icre negre pe care Uniunea Sovietică le exportă în mari cantități. Într-un bazin special amenajat vor fi expuși sturioni și alte specii de pești, prețuite pentru calitatea cărnii lor.

La primul etaj, diagrame și machete vor înfățișa vizitatorilor valorificarea bogățiilor și dezvoltarea Extremului Nord sovietic, uimitoarele prefaceri care au intervenit în ultimele decenii în deșerturile din Asia Centrală. În același timp, cincizeci de aparate automate de proiecție cinematografică vor familiariza publicul cu peisajul și specificul diferitelor republici sovietice. Cei interesați vor putea face cunoștință aici cu cele mai recente metode de extracție a cărbunelui și petrolului, cu machetele unor construcții unice în lume, cum ar fi celebra exploatare Neftianie Kamni din

Caspica. La acestea se vor adăuga o hartă luminoasă, indicînd progresele realizate în electrificarea țării, o grandioasă machetă a hidrocentralei de la Krasnoirsck cu barajele în stare de funcțiune, oferind perfectă iluzie a realității, precum și modelele unor centrale electrice legate prin tuburi luminescente de cele ale unor întreprinderi chimice, uzine metalurgice și alte instalații industriale în plină activitate.

Cel de al doilea etaj al pavilionului va fi consacrat cuceririi Cosmosului. Aici vor fi expuse, alături de proiectele lui Țiolkovski, cele mai recente stațiuni automate sovietice „Luna-9” și „Luna-10” și o uriașă panoramă a suprafeței Lunii. O adevărată surpriză o va constitui reproducerea condițiilor extraterestre prin mijlocirea unei săli de cinema sferice. Aici spectatorii vor face cunoștință cu cerul ca de tuș și tăcerea desăvîrșită din Cosmos, dincolo de hublouri vor scînteia meteoriții, în față se va zări planeta misterioasă spre care se îndreaptă nava spațială far departe, în spate, planeta mamă, Pămîntul.

În cadrul expoziției de la Montreal va mai fi prezentată aeronautica sovietică, cu ultima ei noutate, avionul transoceanic Tu-144, care poate străbate distanța Moscova — Canada în numai 3 ore și 50 de minute. Cinematograful cu 600 de locuri destinat prezentării filmelor documentare și restaurantul cu o capacitate de 1 100 persoane, unde ospătari în variate costume naționale vor servi tradiționalele mîncăruri rusești, ucrainene, gruzine și ale altor naționalități, vor completa imaginea vizitatorilor despre activitatea, modul de viață și preocupările oamenilor sovietici.

AUTOMATIZARE

Centrala cu un singur comandant

Puternica centrală electrică de la Zmieva, lângă Harkov, înzestrată cu generatoare și turbine de 200 MW, este comandată de cîteva luni în condiții optime de un calculator electronic. Instalația, creată special pentru economia energetică, supraveghează în sute de puncte toate procesele legate de producerea de energie; apoi, după ce a adunat și prelucrat datele rezultate din aceste procese, le compară cu programul regimului de lucru și dirijează desfășurarea acestuia.

În mod asemănător a fost automatizată activitatea instalației de cracare catalitică a rafinării din Novobaku.

Aceste două exemple de progres tehnic fac parte din cele 164 de instalații automatizate de control și comandă a proceselor tehnologice, livrate anul trecut industriei sovietice de către întreprinderile Ministerului pentru construcția de aparate, mijloace de automatizare și sisteme de comandă. Ele au fost montate în centrale electrice, combinate siderurgice și chimice, rafinării și întreprinderi alimentare. Randamentul lor anual se cifrează la 26 milioane de ruble.

Conform ultimului raport de activitate al acestei ramuri industriale, producția instalațiilor de automatizare crește atât de repede, încît a depășit ca ritm pînă și construcția de mașini-unelte. Progresele se datoresc în primul rînd specializării și standardizării, ca și colaborării strînse dintre știință și producție. Pentru anul în curs automatizarea are sarcina de a introduce o serie de produse noi, printre care cele mai importante sînt sistemele de comandă și control ale proceselor tehnologice și chiar ale complexelor industriale. Pentru planificarea activității pe ramuri industriale și în întreprinderile mari se vor livra 57 de sisteme complete de prelucrare a datelor.

Aprilie: Pesimistul... și optimistul

Nikolai Amosov

O MIE DE INIMI DESCHISE

(V)

Ce se petrece în mintea unui mare chirurg când o fetiță moare sub scalpelul lui, când un prieten își încredințează viața miinilor sale, când el însuși nu se poate resemna să-și traducă eșecurile și succesele în statistici? Sint câteva din gândurile și simțămintele pe care profesorul Nikolai Amosov, unul din cei mai mari specialiști sovietici în chirurgia inimii, le exprimă în jurnalul lui.

Intervenția pe care i-a făcut-o lui Sașa, un prieten al său, și care a constat în implantarea unei valvule artificiale în cordul lui, pare să fi izbutit. Dar complicațiile postoperatorii nu sint excluse.

De două ore mă odihnesc în biroul meu. Savurez a treia țigară și citesc un manuscris pe care Sașa mi l-a încredințat: matematicile aplicate la problemele umane... În fond e ceva fascinant. Deodată, tresar: cineva aleargă pe culoar. Ușa se deschide brusc și în prag se ivește o soră cu sufletul la gură:

— Inima nu-i mai bate.

Mă ridic numaidecât și pornesc în goană pe scară, sărind câte patru trepte deodată, cu riscul de a-mi rupe un picior. Ușa rezervei lui Sașa este dată de perete. În jurul patului se află trei medici.

— Ați încercat cu adrenalina? Încă nu? Atunci, repede doi centimetri cubi. Oxana, ce arată ecranul cardiografului?

— Nimie, din pricina masajului...

— Dmitri, oprește-te o secundă. Ei, Oxana?

Urmează o liniște încordată. Oxana privește ecranul.

— Cîteva contracții slabe, neregulate...

O soră îmi întinde seringă. Desfac pansamentul și înfig acul pînă în inimă. Dmitri reia masajul. Două minute, trei.

— Stop! Oxana, acum ce vezi?

— Contracții normale, cam o sută pe minut.

Într-adevăr, pieptul se ridică, apoi coboară și iarăși se ridică. Inima a reînceput să bată. Răsuflu ușurat, deși simt o ciudată slăbiciune în picioare.

— Dă-mi scaunul, Dmitri. Mulțumesc. După părerea dumată, cît timp n-a funcționat inima?

— Nu mai mult de un minut, sau poate un minut și jumătate.

— Bine. Recoltați sînge.

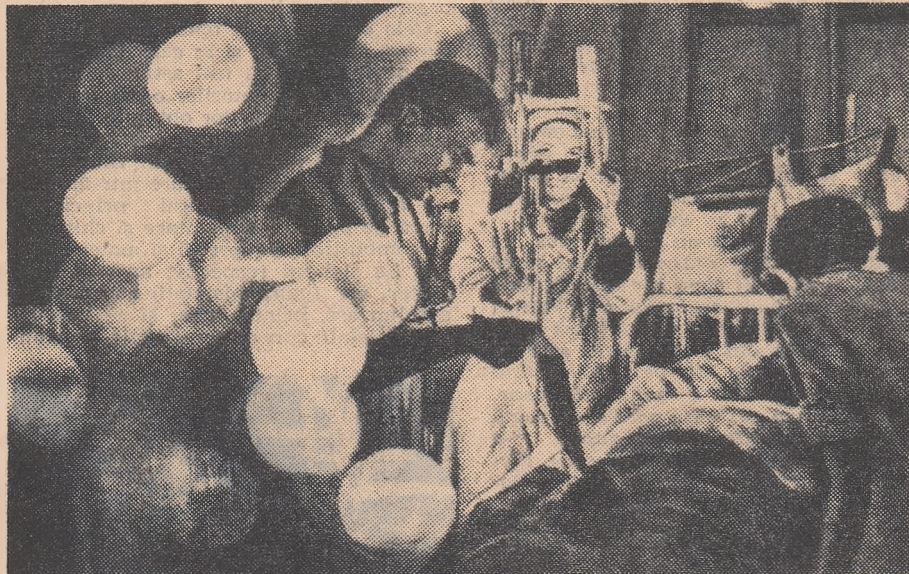
Așteptăm. Curînd mi se aduc primele rezultate ale analizelor. Totul pare normal. Totuși nu sint liniștit. Evident, Sașa trăiește. Dar nu știu cît timp i s-a oprit inima. În această privință nu mă pot bizui pe Dmitri. Nu-i pun la îndoială cuvîntul, ci pur și simplu autenticitatea aprecierii lui. Mai există, de asemenea, o anumită tendință spre optimism de care trebuie să țin seamă. Or, dacă inima s-a oprit mai mult de cinci minute, scoarța cerebrală a suferit leziuni ireversibile și din Sașa, strălucitul savant, nu va mai rămîne decît o epavă. În acest caz, operația, chiar dacă a reușit, nu-i va folosi la nimic. Și în orice caz, nu i-am oferit decît un răgaz, căci bolnavii, al căror ereier a suferit leziuni atît de grave, mor repede. În ce mă privește, nu cunosc nici un caz de supraviețuire. Într-un fel, ar fi mai bine, evident.

Dmitri a conectat o pompă mică de sînge la drenul din regiunea pleurală. Pînă acum, n-am constatat nici un fel de hemoragie, dar în cursul masajului eu toracele închis, acesta a fost puțin brutalizat în totalitatea lui. Chiar și suturile ar fi putut ceda, mai ales cele aplicate „piesei“ din material plastic. Lena dă drumul pompei. Imediat, un val de sînge refluează în rezervor. Trebuie să fie cam o sută cincizeci de centimetri cubi. Valului îi urmează apoi o scurgere lentă: picături mari, care cad repede.

— Transfuzie! Trebuie înlocuită exact cantitatea pierdută!

Am început prin a rezolva ceea ce e mai urgent. Dar dacă hemoragia continuă? Va trebui oare să redeschidem

plaga și să verificăm toate suturile? După oprirea inimii, acest lucru ar fi extrem de periculos. Să încercăm mai întâi altceva. O chem pe Lena și-i dictez toată lista de coagulanți. Și iarăși încep să aștept. Căci și așteptările interminabile, teama, senzația de neputință fac parte din meseria de chirurg. Cîncisprezece minute, o jumătate de

oră. Presiunea a scăzut de la 110 la 95, deși i-am administrat toți coagulanții, întreg arsenalul de care dispunem. În disperare de cauză voi încerca cu cortizon. Nimeni nu știe exact cum acționează misterioasa substanță, dar am constatat că în unele cazuri e miraculoasă. Menține, probabil, ansamblul de funcții celulare.

A trecut o oră de la oprirea inimii. Ritmul cardiac s-a stabilizat. Presiunea rămîne constantă, între 80 și 90. Sașa s-a trezit de două ori. Cum începuse să se agite, i-am administrat un sedativ. Acum doarme liniștit. Deși eianzoa buzelor persistă, sintem totuși mai puțin pesimiști. În general, după o oprire postoperatorie care evoluează prost, inima nu mai bate decît cinci sau zece minute. Or, a lui continuă să funcționeze, ceea ce înseamnă că punctul critic a fost depășit. Sașa are acum o șansă, o șansă serioasă, să scape.

Întru în biroul meu ea să telefonez soției mele.

— Să nu mă aștepti, eăci nu știu cînd am să vin acasă.

Cum pun receptorul în furcă, bătrîna soră de la biroul de internări deschide ușa.

— Iertați-mă, tovarășe profesor, dar a venit o tînră care vrea să vă vorbească. I-am spus că sinteți ocupat, totuși insistă... Într-o problemă personală.

Am înțeles. Este, desigur, destinatară scrisorii pe care Sașa mi-a încredințat-o. Iubita lui. Un cuvînt care sună erud în acest moment, cînd nenorocitul abia mai are forță să supraviețuiască. Să spunem fosta iubită. Evident, în starea în care mă află, nu țin deloc s-o primesc, dar nici n-am eurajul s-o trimit acasă.

O femeie bine îmbrăcată, frumoasă, de vreo treizeci de ani. Ii ofer un scaun.

— Tovarășe profesor... va trăi?

— Nu mă pot pronunța încă, cel puțin pentru moment. Facem tot ce ne stă în putință. Cu alte cuvinte vă preven că nu vă pot da explicații detaliate. Dealtminteri, nici nu știu cine sinteți. N-o eunose decît pe soția lui Sașa...

Tînră se ridică. Obrajii îi sint roșii ca focul.

* * *

Întru din nou în rezerva lui Sașa. Maria Vasilievna se află lîngă pompa conectată încă la dren. Ține în mînă un cronometru. Singele continuă să se scurgă în recipient.

— Circa cincizeci de picături pe minut — mă informează ea. Vreo sută douăzeci de centimetri cubi la fiecare jumătate de oră.

Ceea ce înseamnă șase litri în 24 de ore, care trebuie înlocuiri prin transfu-

tenții, internii, surorile. Le expun situația și cer sugestii. Nimeni nu spune nimic. Liniștea se prelungește. Deodată, Stepan își drege glasul.

— Aj vreo idee?

— Mă gîndesc... Dacă am încerca o transfuzie directă? Sint din același grup sangvin cu Sașa și aș fi fericit să-i dau din singele meu.

Sintem stupefiați. Nimeni dintre noi n-a avut această idee. Tînrul intern merită toate laudele.

— La treabă, copii! Cred că va trebui să-i facem lui Sașa o slabă anestezie. Va fi mai bine să nu se trezească.

Transfuzia directă nu cere pregătiri deosebite.

Întins pe o masă, Sașa doarme profund. Lîngă el, pe o altă masă, Stepan ne privește surizător.

S-au scurs cinci minute. Sașa a și primit 250 miligrame de sînge proaspăt. Totuși hemoragia continuă. Oare să ni se spulbere și această ultimă speranță? Dar iată analizele. Situația pare ca se ameliorează. Rinichii funcționează. Trebuie să așteptăm.

Încă zece minute. Hemoragia e pe cale de a înceta. Opresc transfuzia. Stepan e transportat într-o cameră alăturată. A adormit; a început chiar să sforăie.

Toată lumea se apleacă spre dren. Dacă hemoragia nu s-a oprit, va trebui să-l operez din nou. Mi-e teama... teamă că am să-l văd murind sub bisturiul meu. Sașa începe să se agite. Se trezește. Mă privește fix, mă recunoaște. Buzele-i îngaimă cîteva cuvinte:

— Mi-ați implantat o valvulă?

— Da. Sașa, o valvulă nou-nouță. Se comportă perfect.

Schițează un suris. Incertitudinea trebuie că a început să-l obsedeze imediat ce s-a trezit. Mă aplec mai mult spre el.

— Mai spune ceva... indiferent ce, dar cu voce tare.

Sașa face un efort:

— Mă doare spatele. Masa asta e prea tare.

— Te vom așeza în pat.

Căruciorul a și sosit, împins de două infirmiere.

...Acum cîteva minute o soră m-a anunțat că hemoragia s-a oprit. Voi putea să dorm. Bătrîna soră de la biroul de internări, căreia îi spunem mama-mare, mi-a adus o saltea și cearșafuri. Mă lungesc. Ce operații sint programate pe mine?

Alte motive de îngrijorare, mereu noi motive de neliniște.

Nikolai Amosov

Jurnalul unui chirurg

Despre Mata-Hari, celebra spioană a germanilor din primul război mondial, s-au scris volume cu care s-ar putea umple rafturile unei biblioteci întregi. Totuși au rămas o serie de întrebări, al căror răspuns nu satisface pe toți istoricii.

Care era naționalitatea acestei dansatoare?

A lucrat, într-adevăr, Mata-Hari pentru serviciul de spionaj german, așa cum afirma sentința de condamnare la moarte?

A adus ea, dimpotrivă, servicii armatei franceze, așa cum susțin și azi apărătorii săi?

A fost ceea ce se numește un agent dublu sau pur și simplu o victimă a împrejurărilor?

Iată cîteva din problemele pe care încearcă să le rezolve cunoscutul publicist sovietic S. Milin în reportajul său cu caracter de reconstituire, apărut în primele numere pe anul acesta ale revistei „Vokrug sveta“.

Începînd cu numărul viitor publicăm Tragicul destin al „celeii mai mari spioane“ de S. Milin.

Ecranul reînvie un erou temerar

Cititorii noștri au aflat din relatările lui A. Lukin, pe care le-am publicat mai de mult, despre existența lui Nikolai Kuznețov, inginer din Ural și agent al serviciului de informații sovietic, care în uniformă de ofițer al Wehrmachtului, și-a slujit exemplar patria. Reamintim câteva din faptele lui de o rară temeritate: în februarie 1944 a ucis pe vice-gubernatorul Galiției, Otto Bauer, și pe un funcționar de vază al partidului nazist, Schneider; însoțit de compatrioata sa Valentina Dovgher, a vizitat pe gauleiterul Ucrainei, Erich Koch și a transmis apoi comandamentului sovietic date prețioase despre ofensiva pe care armata germană o pregătea în arcul de la Kursk; a împușcat pe Dargel, Goehl, Knut și alți demnitari nazisti, semănând panică în rândurile inamicului. În martie 1944 Nikolai Kuznețov a fost asasinat în împrejurimile Lvovului, unde activase. Rămășițele lui pămîntești au fost găsite după cîțiva ani și înhumate în cimetirul orașului.

În momentul de față, la Lvov, numele lui Kuznețov este iarăși pe toate buzele. O echipă de cineaști de la studioul din Sverdlovsk, orașul natal al neînfricatului patriot, turnează acolo un film care are în centru figura lui. Este un omagiu al Uralului adus memoriei viteazului său fiu.

Scenariul filmului a fost scris de

Gunnar Tîlinski în „particular”

Alexandr Lukin în colaborare cu Anatoli Grebnev. Regia aparține debutantului Viktor Gheorghiev. În rolul principal a fost distribuit actorul Gunnar Tîlinski, care este secundat de Ivan Pereverzev, Evgheni Vesnik, Via Artmane. Filmul se va intitula „Suflete tari”.

Discuție în cafeneaua Saint - Germain

În cafeneaua pariziană Saint-Germain actrița franceză Annie Girardot stă de vorbă cu cîțiva ziaristi sovietici. Conversația, cu o aparență de mondenitate, atinge de fapt probleme foarte serioase despre artă, despre sensul existenței, despre tineret. De exemplu:

Annie Girardot: — Aveți copii?
Ziaristul Kolesnikov: — Doi. Sînt mari.

Annie Girardot: — Și sînteți de acord cu ei în toate?

arta

Cunoscuta cîntăreață sovietică de muzică ușoară Edith Pieha este vedeta unui film distractiv intitulat „Povestiri din pădurea rusească”

Kolesnikov: — O nu! Însă părerile generației lor încă nu pot fi considerate criteriile secolului. De altfel, poate că eu aș fi de acord cu ei, dar nu vor ei să fie de acord cu mine. (Rid amîndoi).

Și acum cîteva precizări. Cafeneaua Saint-Germain nu e chiar cea de la Paris, ci un model similar reconstituit pe platourile studioului „Mosfilm”. Nici ziaristul Kolesnikov nu e ziaristul Kolesnikov, ci regizorul, actorul, profesorul și... ziaristul Serghei Gherasimov. Dar Annie Girardot e chiar Annie Girardot. Ea se joacă pe sine însăși într-o scurtă secvență a filmului „Ziaristul” sau „Grădina și primăvara”, la care lucrează Serghei Gherasimov.

Pentru turnarea acestei scene, cunoscuta actriță franceză a venit la Moscova unde nu mai fusese pînă acum. Orașul, oamenii, colaborarea cu cineaștii sovietici i-au lăsat amintiri foarte frumoase.

— A lucra cu Gherasimov este simplu și emoționant — a declarat preseii Annie Girardot. E un regizor care nu-i stingherește absolut de loc pe actori, ci se bizuie pe ei, crede în ei.

Actrița a confirmat astfel o trăsătură caracteristică a regizorului Gherasimov, pentru care actorii îl iubesc și îl apreciază foarte mult: aceea de a face dintr-înșii colaboratorii lui efectiv. În plus, actualul lui film se bizuie în mare măsură pe improvizație. Există, firește, un scenariu precis, subiectul are coordonate ferme și caracterelor sînt conturate clar. Dar actorii își „îmbracă” singuri rolul, se mișcă viu și liber în limitele subiectului dat.

Cîteva cuvinte despre Annie Girardot. Ea și-a început cariera la Comedia Franceză, apoi și-a continuat-o în teatrele de pe marile Bulevarde. A interpretat piese de Cocteau, Arthur Miller și alți cunoscuți dramaturgi contemporani. A jucat în peste treizeci de filme, și-a încercat forțele și în comedia muzicală.

TEATRU

O nouă viziune regizorală pentru „Tragedia optimistă”

Spectatorii moscoviți s-au întîlnit pentru prima dată cu eroii „Tragediei optimiste” a scriitorului Vsevolod Vișnevski la Teatrul de Cameră al lui Tairov, într-un spectacol în care rolul femeii-comisar era interpretat de marea trageciană Alisia Koonen, iar acela al lui Alexei de Mihail Jarov. Piesa era pe atunci o mărturie contemporană, avea încă temperatura realității, era o pagină de istorie proaspătă.

După douăzeci de ani, regizorul Gheorghii Tovstonogov a realizat o a doua punere în scenă, realmente memorabilă, cu care am făcut cunoștință și noi, spectatorii din România, cu prilejul unui turneu mai vechi al teatrului „Pușkin” din Leningrad.

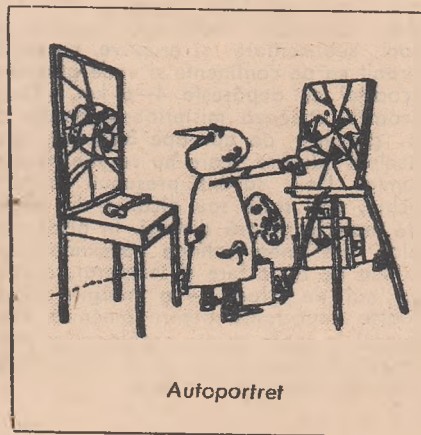
A treia etapă în cariera scenică a „Tragediei optimiste” o reprezintă noul spectacol al Teatrului Mic din Moscova. Piesa nu apare azi ca un monument,

ca un obelisc, ci ca un izvor viu de bucurii artistice, ca un imn de dragoste față de țară. Spectacolul lui Leonid Varpahovski este o demonstrație despre adevărul aspru și omenesc, despre oamenii care au venit spre partid și despre partidul care le-a deschis drumuri noi oamenilor.

În această demonstrație, femeia-comisar nu mai este ridicată pînă la acele înălțimi inaccesibile de pînă acum, înconjurată de o masă anonimă de marinari din care se desprindeau doar două-trei figuri, ci vine pe scenă ca reprezentantă a oamenilor simpli. Rufina Nifontova nu mai poartă nici tradiționalul costum semibărbătesc, cu tunică și curele, ci o îmbrăcăminte obișnuită, feminină. Imaginea eroinei, în această nouă viziune, capătă cu atît mai multă strălucire cu cît sînt mai bine individualizate, mai puternic reliefate caracterele marinarilor. Finlandezul Vainonen (Vitali Koniaev), marinarul bătrîn (K. Svetlov), Roșcovanul (G. Sergehev), Lunganul (Prov Sadovski), Boșmanul (N. Rijov) sînt prinși în prim-planuri în care nimic din personalitatea lor nu se estompează.

Nici conducătorul anarhiștilor nu mai este privit în maniera tradițională. În confruntarea cu trimisa bolșevicilor, el nu mai e bruta grosolană și primitivă, ci un om care a străbătut un drum complicat, care a cunoscut nu numai forța anarhică a banditismului, ci și teorii politice. Un astfel de partener (Mihail Tariov) face și mai interesant duelul celor doi conducători.

În sfîrșit, în rolul lui Alexei, Evgheni Vesnik nu mai desenează imaginea tînrului flecar înclinat spre bravadă, dar cu inimă de aur, ci este de la început serios, concentrat, dornic să înțeleagă tot ce se petrece în jurul lui.

Autoportret

MUZICĂ

Dificultățile genului ușor

Sinuciderea cîntărețului italian Luigi Tenco și tentativa de sinucidere, din fericire nereușită, a cunoscutei Dalida, au pus cu acuitate la ordinea zilei problemele muzicii ușoare occidentale. Presa, radioul, televiziunea le acordă spații întinse, invită specialiști să dea explicații. Cele mai multe sînt judi-

cioase. Se acuză goana cu orice preț după modă și popularitate, superficialitatea unor tineri cîntăreți care, de dragul celebrității rapide, se lansează în carieră nepregătiți și au curînd parte de amare dezamăgiri, se acuză poziția lipsită de orice criterii artistice față de muzică și cîntec a marilor firme impresariale și de discuri. Industria discului are prea puține puncte de contact cu arta iar talentul și individualitatea cîntărețului nu prezintă pentru ea o importanță deosebită. Televiziunea italiană a transmis recent o emisiune în care se arăta cum se „confeccionază” cîntecele difuzate apoi în milioane de discuri: banda de magnetofon, pe care același cîntec este înregistrat de interpret, în tonalități diferite, de zeci și sute de ori, se taie în bucățele și apoi se „asamblează” efectiv pe note separate. Cînd acești cîntăreți, fabricați în studioul de înregistrare, nu-i mai au alături pe „magii” atotfăcători și înfruntă direct publicul, încep tragediile. Așa s-a întîmplat cu Luigi Tenco: el și-a început cariera în casele de discuri și cînd a ieșit pe scenă și-a pierdut încrederea în propriile-i forțe.

De cele mai multe ori nu se ajunge la astfel de gesturi disperate, dar finalul este oricum trist. Să luăm exemplul lui Robertino. Emoționantul interpret al nemuritorului „Ave Marie”, al „Palomei” și „Jamaicai”, a dispărut. În locul lui a rămas un cîntăreț mediocru, programat în modeste orașele de provincie sau în cinematografe ieftine din Roma. Afaceriștii discului au stors din glasul de argint al băiatului tot ce s-a putut storce, apoi l-au lăsat în voia soartei.

Mulți dintre idoli cîntecelor efemere își ard repede aripile la flacăra necruțătoare a business-ului. Goana după extravaganța exterioară — părul lung, fusta scurtă, accesele de isterie în fața microfonului, apariția pe scenă în picioarele goale etc. etc. — nu sînt decît încercări disperate de menținere la suprafață, de „luptă pentru viață” în uriașa armată a concurenților adesea lipsiți de calități vocale deosebite și, mai ales, de pregătire muzicală. În timp ce, după treceri meteorice, ei cad unul cîte unul în uitare, artiștii autentici ca Juliette Greco și Georges Brassens, Jacques Brel și Gilbert Bécaud, Yves Montand și Charles Aznavour, Claudio Villa și Frank Sinatra, Ella Fitzgerald și Harry Belafonte — ca să nu cităm decît cîțiva — înving timpul.

(După „Izvestia”)

SCULPTURĂ

Lemnul cald, viu, expresiv

La Riga trăiește și lucrează un tînr sculptor pe nume Igor Vasiliev, care se conturează ca o personalitate extrem de interesantă, în special în arta portretului.

Era încă elev cînd s-a încumetat să urce treptele Academiei de Artă a R. S. S. Letone. Academicienii exigenți l-au admis ca student audient, ceea ce nu se face decît în cazul talentelor adevărate. Pentru a putea frecventa dimineața cursurile universitare, Igor a trecut la școala serală și a muncit așa, fără pic de răgaz, pînă și-a luat bacalaureatul. După aceea a fost admis ca student efectiv în anul II al facultății de sculptură.

Cînd lucrările lui Igor Vasiliev au început să apară în sălile publice de expoziție, a devenit limpede că arta sculpturii sovietice s-a îmbogățit cu un talent nou și original. Talentul tînrului artist s-a vădit în deosebi, așa cum am mai spus, în portrete.

Igor Vasiliev se simte atras mai ales de măreția gândirii creatoare a adevăraților slujitori ai artei și literaturii. În galeria creată de el cu nedismulată respect și dragoste pentru modelele alese, se învecinează un extraordinar Rubliov, chinuit de patima creației într-o lume ostilă actului artistic, cu chipul de vizionar inspirat al lui Blok; fața emaciată de suferințe nemiloase, îndurate demn, a lui Ostrovski, cu capul viril și trufaș al lui Maikovski; nobletea olimpiană a regizorului Eduard Smilgis, cu impetuoasă temperamentală a sculptorului Emil Melderis și cu clocotul lăuntric, de-o forță vulcanică, a tînrului pianist american Van Cliburn.

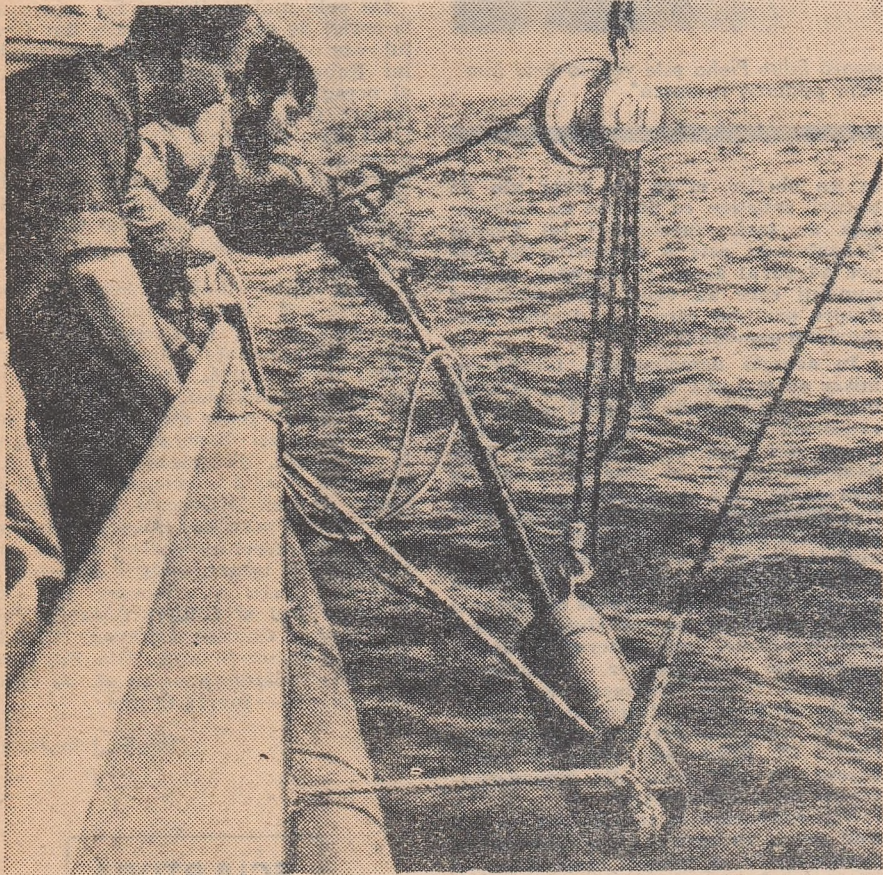
Dintre toate materialele pe care le are la îndemînă, Igor Vasiliev preferă lemnul — cald, viu, expresiv — de care sînt, de altminteri, legate cele mai importante realizări ale lui. Dar această marcată preferință nu-l împiedică să-și încerce forțele cu succes și în granit, în bronz ș.a.

GEOLOGIE

Terra ridică probleme, oceanul le rezolvă

Fundul oceanelor poate oferi omenirii, declara recent savantul sovietic L. Zenkevici, o adevărată cronică a istoriei Terrei. Și aceasta, deoarece numai acolo au putut erele geologice care s-au succedat să-și lase nealterate amprentele, sub forma unor straturi suprapuse asemenea filelor unei uriașe cărți, protejate de acțiunea distructivă a timpului de către pătura densă de apă. Până nu de mult se considera ca ceva indiscutabil că Terra este fiica Soarelui din care s-a desprins și că materia in-

lor sedimentare va verifica și teoria potrivit căreia pe glob ar fi existat continente astăzi dispărute și care, odinioară, ar fi făcut punte între cele actuale. Așa, de pildă, în locul Pacificului de astăzi s-ar fi aflat Pacifida, în locul Oceanului Indian, Gondwana, iar între Europa și America, celebra Atlantida. Admițând teoria continentelor scufundate, mai rămâne să se stabilească locul dispariției lor. Cercetările ce vor fi în curând întreprinse pe presupusele poziții ale acestor porțiuni de uscat vor decide

Imersiunea unui aparat pentru măsurarea temperaturii apelor oceanice și luarea probelor de fund.

candescentă din care era alcătuită s-a răcit progresiv, luând forma de astăzi. În cazul acesta, oceanul mondial trebuie să fi existat inițial sub formă de aburi care, condensându-se treptat, au umplut depresiunile globului. Deci, la originea lor mările și oceanele trebuie să fi fost dulci, ele schimbându-și compoziția de-a lungul milioane de ani, prin drenarea de către fluvii a sărurilor cuprinse în scoarța terestră. Dar iată că acum, o nouă ipoteză începe să-și revendice drepturile. Potrivit ei, Pământul s-ar fi format în urma unei aglomerări a particulelor cosmice și, în loc să se răcească, dimpotrivă, s-ar fi încălzit. În urma dezintegrării radioactive și presiunii, aglomerarea acestor pulberi reci ar fi atins incandescența, formând o magmă în fuziune. După care, în timpul erupțiilor vulcanice apa, conținând sărurile dizolvate, ar fi fișnit la suprafață împreună cu lava... Și dacă așa s-au petrecut lucrurile, apele oceanelor trebuie să fi fost sărate de la începutul începuturilor!

Așadar, în fiecare perioadă din istoria Terrei, procentul de salinitate al oceanului mondial și-a lăsat vestigiile în stratul sedimentar corespunzător, de pe fund. Dar oceanul există de miliarde de ani, iar depozitele sedimentare ating cîțiva kilometri grosime în regiunile de coastă și 1 000 m în larg.

În lumea noastră există un „orologiu atomic” natural, care, după cantitatea de materii radioactive dezintegrate stabilește vîrsta Pământului la 2—3 miliarde de ani. În schimb, un alt „orologiu”, de data aceasta biologic, ne oferă cu totul altă cifră. Căci la începutul erei primare, în urmă cu 500—600 milioane de ani, exista aproape aceiași faună marină ca și astăzi; or, lumea vie n-a putut apărea brusc, ci a trebuit să se supună unei îndelungi evoluții care, la început, a fost mai lentă, accelerându-se pe măsura dezvoltării.

Potrivit părerii lui Zenkevici, pentru ca lumea vie să atingă actualul stadiu de evoluție, globul ar fi trebuit să se formeze cu cel puțin zece miliarde de ani în urmă.

În afară de confirmarea sau infirmarea acestor opinii, studierea depozite-

justețea acestei ipoteze și vor preciza dacă Atlanticul are într-adevăr vîrsta de 10—12 000 de ani, așa cum rezultă din legendă.

Trăim pe o planetă pe care nu o cunoaștem decît superficial. Într-adevăr, cea mai adîncă sondă forată abia depășește a mia parte din diametrul Terrei, tot ceea ce se află mai în adînc rămînînd de domeniul ipotezelor. Drumul spre centrul pămîntului nu trece însă prin vulcanul descris de Jules Verne, ci prin fundul oceanului unde, sub straturile de roci sedimentare și eruptive, nu există granit ca pe continente și unde grosimea scoarței nu depășește 4—6 km. După scoarța urmează misterioasa mantie cu o grosime de aproape 3000 km, apoi nucleul despre care nu se știe absolut nimic. Unii savanți presupun că ar fi lichid, alții solid sau alcătuit din atomi de materie stelară distruși. În orice caz, aici presiunea atinge aproximativ un milion de atmosfere și temperatura citeva mii de grade — o energie uriașă, foarte importantă pentru omenire. Răspunsul la toate aceste probleme pe care le ridică Terra îl pot oferi numai forajele de mare profunzime.

CHIMIE

O tînăra croitoreasă — radiația

Un grup de cercetători îndrumat de acad. N. Semionov a elaborat recent un nou procedeu de „coasere” a materialelor din polimeri. Dacă suprafața polimerilor, în prealabil prelucrată cu compuși ai borului, este apoi iradiată cu

neutroni termici, acțiunea radiației poate fi limitată numai la un strat subțire de pe suprafața materialului. Din iradierea cu neutroni rezultă un fel de sudare prin puncte: borul „atrage” razele radioactive și unește puternic două materiale cu proprietăți diferite. Avantajul mare pe care îl prezintă noul procedeu de „coasere” stă în faptul că el unește suprafețele unor materiale imposibil de lipit altfel — teflonul cu polietilena și chiar teflonul cu aluminiul.

Chimia radiațiilor s-a născut acum 25 de ani. Deși atît de tînără, ea a înregistrat nenumărate descoperiri importante: sub acțiunea razelor radioactive își modifică proprietățile o serie de compuși chimici, iau naștere substanțe noi, au loc reacții chimice care nu sînt posibile în alte condiții.

După ce pătrunde într-o substanță, radiația nucleară se „stinge” mai devreme sau mai tîrziu. Atunci energia radiației se transmite substanței, dînd naștere unei întregi cascade de fenomene complexe, însoțite de apariția unor sarcini electrice libere, explozii de lumină, creșterea temperaturii, distrugerea moleculelor inițiale și apariția unor molecule noi. Numai în metalele lichide nu se observă asemenea modificări. Varietatea produselor astfel obținute este în strînsă legătură cu formarea — în timpul reacțiilor de radiații — a unor „cioburi” de molecule. Acestea nu sînt altceva decît radicalii liberi care, unindu-se între ei sau cu molecule întregi, formează acea gamă de substanțe noi. Astfel, din apa obișnuită se pot obține, sub acțiunea radiației, hidrogen molecular, oxigen și peroxid de hidrogen (apă oxigenată) iar prin iradierea aerului se obțin oxizi de azot.

Și mai interesante sînt însă transformările pe care le suferă moleculele substanțelor organice. Sub acțiunea radiației, hidrocarburi, care sînt cele mai simple substanțe din această categorie, se supun cracării. Se obțin astfel molecule cu catenă scurtă, care servesc drept produs inițial în sinteza multor polimeri, a combustibilului, solvenților și medicamentelor. Din combinarea cracării obișnuite cu iradierea se obțin produse în cantități mai mari.

Chimia radiațiilor oferă posibilități vaste și în sinteza unor substanțe noi, cu ajutorul ei putîndu-se obține din cărbuni, apă și aer compuși chimici valoroși. La un institut de cercetări din Moscova a fost studiată reacția formării fenolului din benzen într-o soluție apoasă. Or, se știe că fenolul este foarte solicitat de industrie.

Alte binefaceri ale chimiei radiațiilor, în domeniul pe care nu le putem numi chimie pure, sînt conservarea alimentelor și distrugerea dăunătorilor, crearea de baterii atomice pentru zboruri interplanetare, vindecarea unor tumori maligne.

FIZICĂ

Misterioasele perle de lumină

Recente experiențe făcute cu lasere deosebit de puternice au provocat fenomene luminoase spectaculoase și în primul moment inexplicabile.

Cu ajutorul unui aparat de 2 000 megawați (1 MW = 1 milion de wați) experimenterii au reușit să ionizeze, adică să facă bun conducător de electricitate, un „canal” îngust de aer, lung de peste doi metri. Cu această ocazie a survenit un efect neobișnuit: trecînd dincolo de focarul unei lentile, raza de lumină invizibilă nu s-a dispersat, după cum era de așteptat, ci s-a menținut sub formă de fascicul și a dat naștere unui șirag de perle luminoase.

În cursul unei alte experiențe o rază laser, de asemenea invizibilă, a fost dirijată timp de o fracțiune de secundă printr-un tub de sticlă umplut cu argon. La extremitatea de pătrundere în tub a apărut o sferă luminoasă constituită din plasmă. Procesul poate fi asemuit cu cel care se produce într-un tub cu fluorescență, cu diferența că excitația nu a fost electrică, ci luminoasă.

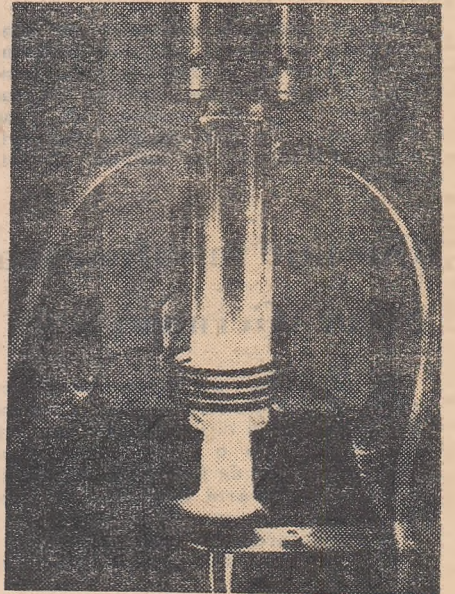
Dacă pentru primul fenomen există astăzi o explicație prea complicată pentru a fi expusă aici, dar satisfăcătoare, pentru norul de plasmă specializării se mențin încă în domeniul ipotezelor.

Ca orice gaz, argonul se compune din atomi neutri, cu încărcături electrice pozitive și negative identice. Pentru a-l ioniza, adică a-l transforma în plasmă,

echilibrul trebuie rupt prin înlăturarea unor electroni care sînt apoi împiedicați să se reunească cu atomii rămași încărcăți pozitiv. Ionizarea necesită o anumită cantitate de energie; argonului i se poate smulge un electron de pe orbită lăsînd să acționeze asupra lui o energie de 15,7 electronvolți. Cel mai ușor de folosit este energia termică, adică aducerea gazului la o temperatură foarte ridicată, prin încălzirea la flacără. Același rezultat se obține însă și cu energia luminoasă, a cărei particulă elementară este fotonul.

Aici se produce însă un hiatus în explicarea fenomenului observat de fizicieni. La lungimea de undă folosită de ei, lumina posedă o energie de numai 1,2 electronvolți, adică de 13 ori mai mică decît ar fi fost nevoie pentru a declanșa ionizarea argonului. De aceea unii presupun că la desprinderea electronului de argon contribuie 13 fotoni, capabili să-și însușească într-un mod oarecare energia. S-a putut calcula cîți fotoni sînt necesari pe centimetrul pătrat de undă și pe secundă, pentru ca 13 din ei să se afle în asemenea relații — unii față de alții și toți față de atomul de argon — încît să-și pună laolaltă energia. Adăugînd la aceasta necesitatea de a ioniza mai mulți atomi

Cuptor cu plasmă: spirele de la baza manșonului ionizează argonul din interior prin încălzire de înaltă frecvență.

de argon, deci existența mai multor grupe de cîte 13 fotoni, s-a ajuns la fabuloasa cifră de 8×10^{20} fotoni pe centimetru pătrat și secundă. Practica arătată însă că și cu 10^{20} fotoni se obține ionizarea gazului, ceea ce presupune existența altor efecte. În primul rînd fotonii nu acționează asupra unui atom izolat de argon: milioane de atomi se ciocnesc mereu între ei, așa că energia transmisă prin această mișcare poate contribui la ionizare. În al doilea rînd, electronii de pe orbitele atomilor oscilează în ritmul undei luminoase, putînd atinge amplitudini considerabile în cazul intensității folosite în experiență: cînd asemenea atomi se ciocnesc se transmite o energie suplimentară.

Posibilitățile experimentale, în cazul de față laserele uriașe, duc deci la adîncirea cunoștințelor asupra proprietăților materiei. Chiar dacă uneori acestea par lipsite de utilitate practică, istoria științei și tehnicii a arătat că din noțiunile fundamentale se naște, mai curînd sau mai tîrziu, o tehnică nouă.

FIZIOLOGIE

Sînteți obosit? —
Faceți efort!

Deși natura exactă a oboselei continuă să reprezinte o mare necunoscută, în ultimul timp s-au adus argumente noi în favoarea teoriei după care această stare s-ar datora unui exces de acid lactic, deșeu inevitabil al reacțiilor chimice care însoțesc orice activitate musculară (chiar și ridicarea mîinii sau coborîrea pleoapelor). Cînd o anumită cantitate de acid s-a acumulat într-un mușchi, acesta devine incapabil să se mai contracte, pînă ce nu se dezintoxică. Or, recent s-a descoperit că exercițiul fizic obligă glandele suprarenale să secrete hormoni care neutralizează cea mai mare parte a acidului lactic. Puținul care mai rămîne activ stimulează respirația, deci aflulxul de oxigen care, la rîndul său, contribuie prin oxidare, la eliminarea substanței nocive. Rezultă deci că cel mai eficient tratament al oboselei este tot oboseala, și anume cea produsă de o activitate fizică regulată, pentru că mărește capacitatea de muncă.

După unii cercetători exercițiul fizic este necesar și pentru a menține glandele suprarenale în condiții normale. Constatîndu-se că la animalele sălbatice domesticate aceste glande s-au micșorat, se presupune că la om a avut loc același proces pe măsură ce, grație civilizației, el a depus mai puține eforturi fizice.

Rezistența la oboseală variază considerabil, în primul rînd după condiția fizică a fiecăruia. În cadrul unor experiențe s-a măsurat forța musculară la un grup de 60 bărbați, în vîrstă de 19—61 ani, aleși la întîmplare. Toți aveau musculatura relativ slabă și câteva kilograme peste greutatea normală. Totuși, cei care practicau regulat cultura fizică sau un sport oarecare au dovedit o capacitate de muncă cu 20 la sută mai ridicată. Într-adevăr, atunci cînd depun o activitate regulată, mușchii consumă de 50 de ori mai repede oxigenul furnizat de sînge. În consecință, circulația trebuie să se intensifice, inima pompează cu mai multă putere, sîngele pătrunde mai activ în vase, obli-gîndu-le și pe cele mărunt (din creier, de exemplu) să se deschidă. Irigația îmbunătățită mărește rezistența la oboseală.

Uneori se întîmplă ca o senzație de epuizare fizică să dispară subit o dată cu intervenția unei bucurii neașteptate sau a unei situații dificile: anihilarea se datorește unui influx sosit dintr-o anumită zonă a creierului, numită formația reticulată. Dacă impresiile primite de creier sînt monotone, această regiune adoarme parca. Pentru a-i păstra reactivitatea este deci necesar să nu se ajungă la plictiseală, să se întrerupă din cînd în cînd, pentru o scurtă variație, orice activitate neinteresantă, care poate da impresia unei oboseli fizice deși epuizează de fapt sistemul nervos.

Rolul jucat de sistemul nervos în oboseală este scos în evidență și de efectele cafeinei și excitanților, de care nu trebuie abuzat, căci mărește numai în mod artificial rezistența, acționînd asupra sistemului nervos. Mai eficiente ar fi înlăturarea voluntară a anumi-tor frîne pur psihologice. Majoritatea

oamenilor dispun de forțe nebănuite, care depășesc cu mult pe cele puse în joc în împrejurări normale. Un medic a afirmat că „în mod incoștient și automat, oamenii nu furnizează decît jumătate din eforturile de care sînt în stare”. Următoarea experiență îi dă dreptate: s-a cerut unor voluntari să ducă în mîna greutăți atîta timp cît se simțeau capabili să le țină. După o pauză, li s-au dat niște pastile despre care li s-a spus că ar conține o substanță contra oboselei. Deși afirmația era falsă, ei au reușit să parcurgă, cu aceleași greutateți, o distanță de două ori mai mare.

ASTRONAUTICĂ

Misiunea celor
152 de frați

Primul satelit artificial din seria „Cosmos” a fost lansat în U.R.S.S. acum cinci ani. La ora cînd s-au tipărit aceste rînduri în jurul planetei noastre evolua un satelit din aceeași pleiadă, purtînd numărul 152.

Ce misiuni au avut de îndeplinit numeroșii membri ai familiei „Cosmos”? Intre altele, studierea unui fenomen curios, a cărui existență a fost bănuită încă după zborul primilor sateliți artificiali și care este centura de radiație a Pămîntului. Sputnicii „Cosmos” au adus informații prețioase despre cîmpul magnetic din jurul Pămîntului, creat de în-suși planeta noastră, care e un imens magnet natural. Datele furnizate au arătat că magnetosfera terestră — spațiul ocupat de cîmpul magnetic — nu e simetric față de axul de rotație al Pămîntului. Una din pricinile acestei asimetrii trebuie căutată în influența Soarelui, în torentele de particule încărcate pe care Soarele le trimite în spațiu și care formează așa-numitul vînt solar, cu o viteză de deplasare impresionantă (în apropierea Pămîntului, de pildă, ea atinge 500 de kilometri pe secundă).

Dar șuvoiul de particule întîlnește în cale cîmpul magnetic terestru, ale cărui

Sputnicii ne-au îmbogățit cunoștințele despre peisajul sideral

linii de forță cern particulele ca o sită, reținînd cea mai mare parte din ele. De aceea pe fața Pămîntului îndreptată spre Soare iau naștere două forțe contrarii: pe de o parte presiunea vîntului solar asupra cîmpului magnetic, pe de altă parte, rezistența acestuia.

Unde e situat învelișul magnetic al planetei noastre? Sateliții au răspuns și la această întrebare: la un nivel mediu al activității solare, deci și al intensității vîntului solar, limita superioară a magnetosferei se menține la o distanță de 60 000—65 000 km de suprafața Pămîntului. În interiorul acestei „sfere” electronii și protonii captați din vîntul solar se rotesc în jurul și de-a lungul liniilor de forță, formînd centura de radiație și ocupînd un spațiu de câteva mii de miliarde de kilometri cubi. Pare inexplicabil, și totuși aceste particule încărcate, ce se agită nebunește în cușca lor magnetică, au o masă totală de abia... aproximativ un kilogram.

Sateliții familiei „Cosmos” și-au adus contribuția și în studiul atmosferei terestre, comunicînd date noi despre structura ei sau despre corelația dintre densitatea păturilor atmosferice superioare și activitatea Soarelui. Tot ei au descoperit existența unui nor de pulberi în jurul planetei noastre, ale cărui particularități continuă să fie studiate și azi.

Completînd cunoștințele oamenilor de știință despre spațiul cosmic, despre procesele fizice din interiorul Soarelui sau despre obiectele îndepărtate ale Universului, cei 152 de frați cosmici pregătesc drumul spre aștri al omului.

BIOHIDROACUSTICĂ

Vacarmul mut

Dacă am întreba un hidroacustician ce fel de sunete scoate Balda, eroul lui Pușcin din basmul „Povestea cu popa și argatul său Balda”, atunci cînd bătea apa cu o funie răsucită, ne va răspunde cu siguranță că făcea zgomot hidrodinamic. Acesta se naște de fiecare dată cînd un corp se deplasează prin apă. Locuitorii mărilor nu fac excepție de la această regulă. Ei nu pot să se avînte spre adînc, să se frece de o piatră sau pur și simplu să se atingă de alge fără să producă zgomot.

Zgomotul hidrodinamic produs de animalele marine poate atinge uneori o intensitate inimaginabilă. Dacă, de pildă, un rechin mare își mișcă energic înotătoarele, sub apă se aud bubuituri înăbușite. Cînd balenele o iau la goană din calea inamicului și bat puternic apa cu coada, zgomotul produs de ele se răspîndește în aer pînă la o distanță de cinci kilometri și se aude ca un tir de artilerie. Nu-i greu să ne închipuim cît de puternice sînt aceste sunete în apă, unde se propagă și mai ușor.

Răpitorilor le convine situația, căci zgomotele îi ajută să-și afle ușor prada chiar și atunci cînd aceasta este tăcută. Dar sabia are două tăișuri. Răpitorul însuși se dă de gol prin zgomotul pe care îl face, chiar dacă încrenește în așteptare. E interesant de observat cît de bine cunosc după zgomot locuitorii mărilor nu numai specia cărora îi aparțin vecinii ci și „dispoziția” în care se află aceștia. Inotătorii sub apă au observat adesea cum pești pașnici, care de obicei preferă să se țină cît mai departe de rechini, devin dintr-o dată foarte curajoși apropiindu-se mult de temutul răpitor. Curajul lor e determinat de cunoașterea semnificației mișcărilor rechinului, înotătoarele și coada animalului le „șoptesc” dacă acesta este sătul sau flămînd.

Dar fenomenele hidrodinamice explică numai în parte proveniența vacarmului subacvatic. Alte sunete pe care le emit peștii vin dinăuntrul organismului lor, sînt produse prin mișcarea operculului branhiale sau a articulațiilor scheletului și formează limbajul propriu zis al peștilor. Sutele de vorboreji pe care i-au studiat hidroacusticienii se împart după caracterul sunetelor pe care le emit în mai multe categorii: ciocănituri, șuierători, gemători, orcăituri, grohăituri, croncănituri, lătrători, cîntăreji, clopotari. Și nu numai peștii „vorbesc”, ci și celelalte animale marine. Balenele au întrecut-o chiar pe cunoscuta cîntăreață Yma Sumac, deoarece registrul vocii lor este cuprins între infra și ultrasunete. Morsele cînd sînt prost dispuse trîmbitează, leul de mare mascul mugeste, pe cînd femela scoate niște fîpete ascuțite...

Zgomotele din „lumea tăcerii” sînt astăzi studiate sub toate aspectele. Pe cercetătorii îi interesează deosebi semnalizarea acustică în lumea viețuitoarelor mării. Dar există într-adevăr o semnalizare? Încă în prima jumătate a secolului nostru specialiștii și-au pus întrebarea dacă peștii percep sau nu sunetele. Astăzi se știe că ei au auzul foarte dezvoltat și că înregistrează zgomote care merg pînă la frecvențe relativ joase.

Colaboratorii Institutului de morfologia animalelor al Academiei de Științe a U.R.S.S. au înregistrat, de pildă, în Marea de Azov „mugetul” guvidului în timp ce își construiește cuibul. Auzindu-l, semenii lui se feresc să-i calce domeniile. Cînd casa e gata, sunetele devin stridente: este chemarea adresată femeii, care nu întîrzie să apară. Reproducînd sub apă chemarea masculului, înregistrată pe bandă de magnetofon, cercetătorii au adunat în jurul benzii o sumedenie de femele.

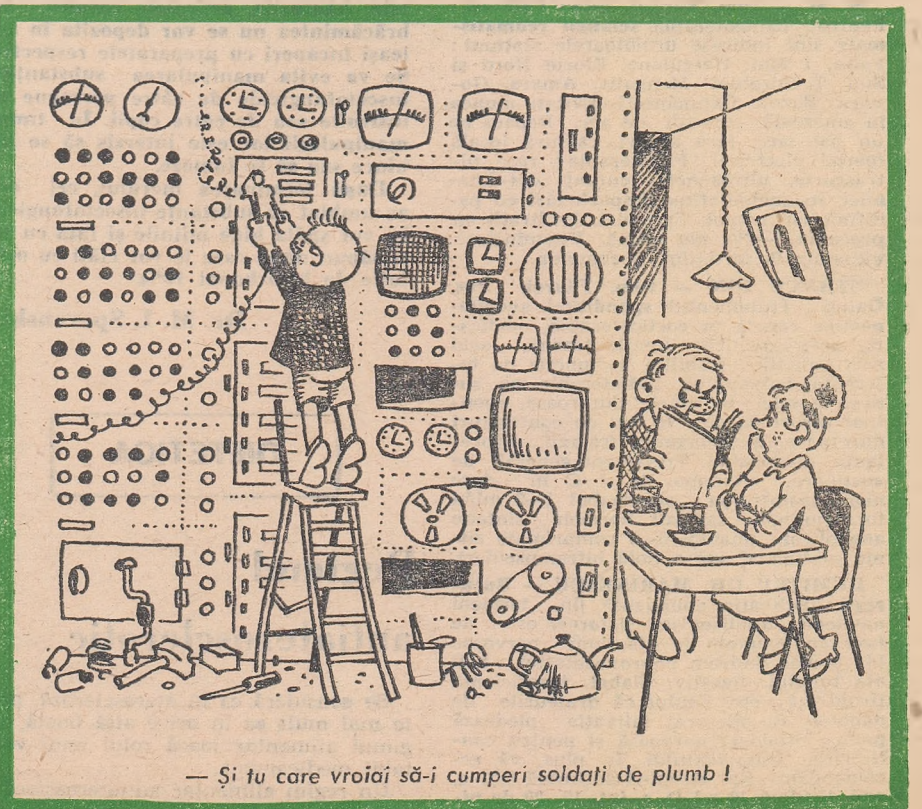
Iată prin urmare că peștii pot să se orienteze cu precizie spre sursa sunetului. Această însușire a lor este astăzi folosită de specialiștii în diverse scopuri: descoperirea bancurilor de pești, dirijarea comportării, atragerea sau sperierea lor etc. O recentă expediție a Institutului unional de cercetări științifice pentru

Conversație subacvatică

pesculitul marin și oceanografie a adunat o foarte bogată colecție acustică. Pe baza ei, au fost construite câteva modele de aparate destinate navelor de pescuit.

Pînă în clipa de față nu s-a precizat însă dacă printre mijloacele de orientare folosite de pești cel acustic este cel mai important. Biologul sovietic V. Protasov este de părere că ar mai exista poate un mijloc și mai important. Bazîndu-se pe observația că o specie de pești de apă dulce din Africa se orientează cu ajutorul cîmpului magnetic, savantul a arătat că dipolul electric al peștilor (coada avînd sarcină negativă, capul una pozitivă) apare și dispore cu o frecvență de 300 de herți. S-a observat de asemenea că unii pești împrăștie, cînd sînt speriați, o substanță mirisitoare. În sfîrșit, foarte recent, un grup de cercetători sovietici, între care același V. Protasov, L. Rudakovski și V. Vasitiev, a descoperit un nou canal de legătură între pești, grație simțului cutremurelor, pe care l-au numit „auz seismic”. Cercetările efectuate în acvarii și bazinele din vecinătatea Moscovei le-au îngăduit să treacă la elaborarea unei instalații experimentale care va dirija comportarea peștilor în condiții naturale.

— Și tu care vroiai să-i cumperi soldați de plumb!

Poșta medicului

NEAGU IONEL — Galați: 1) De la distanță ne este și mai greu să precizăm natura durerilor dv. de cap, de vreme ce ațiia specialiști n-au putut-o elucidă. Este necesar deci să vă internați într-un serviciu de boli interne în vederea unor investigații clinice și de laborator mai profunde. 2) În hidrartroza cronică reumatică a genunchiului s-au obținut rezultate bune prin injecții intra și periarticulare cu tiodacină, 5 ml la 4-5 zile (metoda Rădulescu), balneo-fizioterapie cu ape sulfuroase (Herculane, Govora, Călimănești, Pucioasa), ape sărate (Sovata, Ocna Sibiului), ape sărate iodurate (Bazna, Vulcană) și nămoluri (Vatra Dornei, Geoagiu, Felix, 1 Mai), raze ultracurte, infraroșii sau ultrasunete, helioterapie. Pe gură, analgetice (piramidon, fenacetină), iar în lunile calde și uscate (primăvara, vara), Iozinol pe gură, 50-100 picături pe zi.

V. DADILO — București: 1) Dacă tratamentul cu tetraciclină singură n-a dat rezultate, ea trebuie asociată cu un alt antibiotic, de pildă streptomycină, 1 gr pe zi, timp de 8-10 zile. 2) Trată corect și la timp, afecțiunea nu va avea nici un efect secundar. 3) Numai după vindecare. 4) Răspunsul la ultima dv. întrebare depinde de penultima.

P. NICULAE — Năsăud: Fiind vorba de o prostatită cronică, după o gonoree, este necesar să vă repetați periodic examenul secreției uretrale după masajul prostatei. Evitați condimentele, băuturile alcoolice și excesele de tot felul. Ca tratament medical, tetraciclină pe gură (un drajeu la 6 ore), asociat eventual cu moldamin (o fiolă pe săptămână, injecții i.m.), băi calde de sezut și clisme fierbinți cu muștel.

M. E. — București: Diagnosticul de diabet se pune nu numai pe simptome, ci și pe baza examenelor de laborator obligatorii (glicemia, glicozuria etc.). Dacă diagnosticul prezumtiv va fi astfel confirmat vă putem recomanda regimul alimentar și medicația necesară.

NICOLESCU ELENA, — com. Nucet, raion Tîrgoviște: Este vorba de o dermatită alergică provocată de frig, ca urmare posibilă a unei degerături („eritem pernio”). Ca tratament local, veți aplica următoarea soluție: Rp. tanin, ihtiol și rezorcină câte 3 g, glicerină 60 ml. Preventiv, vă recomandăm aplicarea unei pomezi cu foliculină (100 u/cm²). Pe gură, vitamina A (3-4 drajeuri zilnic), asociată cu Rutosid (1-2 comprimate de 3 ori pe zi).

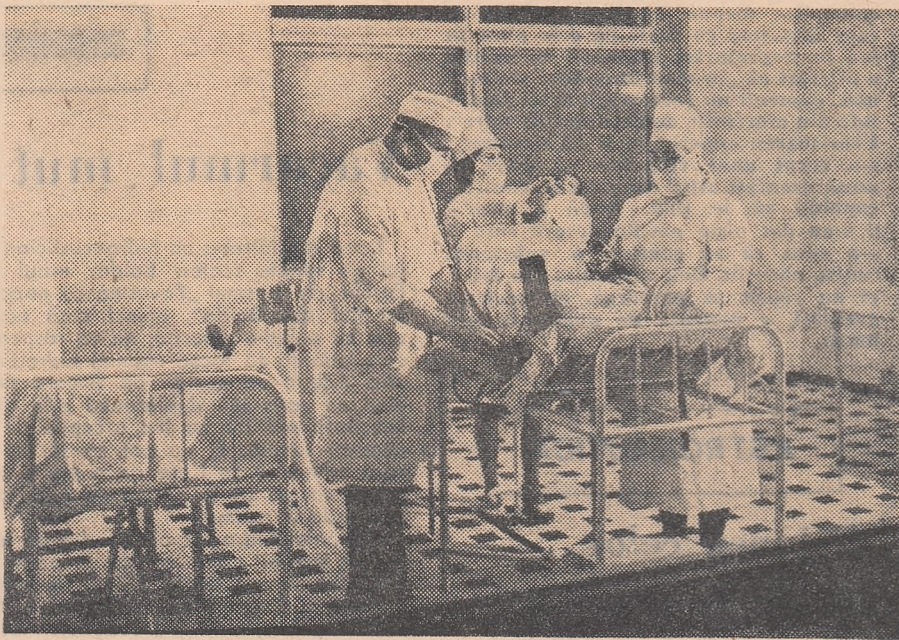
TIFIGIU ANA — Mangalia: În psoriazis nu există încă, din păcate, o metodă de tratament specific, dar medicamentele externe aplicate metodic și cu perseverență pot conduce într-un timp relativ scurt la vindecare. Aplicați pe suprafețele atacate următoarea pomadă: Rp. crisarobină 2 g, ulei cadin 20 g, vaselină 50 g, lanolină 10 g (Atenție! A nu se aplica pomada pe față, crisarobina puțină provoacă o conjunctivită gravă!). În forme rezistente, asociați raze X, maximum 2-3 serii pe același timp, ACTH 25 u.i. la 6 ore, timp de 2-3 săptămâni sau cortizon (100-200 mg pe zi), vitamina C 200 (4-5 tablete zilnic), vitamina D₂, 15 mg la 3-4 zile, timp de câteva săptămâni.

LUCIA M. N. — București: „Ouăle Naboth” sînt mici chisturi glandulare cu conținut mucos sau muco-purulent care apar în jurul orificiului extern al colului uterin, ca urmare a unei infecții a glandelor mucoasei (cervicită granuloasă). Tratamentul local constă în badijonări cu nitrat de argint 10-20 la sută sau clorură de zinc 10 la sută, sub strict control medical. Dacă nu dă rezultate bune, este necesară electrocoagularea mucoasei bolnave.

M. M. — com. Verești, raion Călărași: Pentru balneoterapia soțiilor reumatismale sînt indicate următoarele stațiuni: Felix, 1 Mai, Herculane, Eforie Nord și Sud, Techirghiol, Mangalia, Amara, Govora, Bazna, Călimănești. Evitați munca în umezeală, curenții de aer. Repaus pe un pat tare, fără acuri, căldură locală (perne electrice). Fizioterapie: raze ultracurte, ultrasunete, curenți dia-dinamici, magnetodiflux, împachetări cu parafină sau nămol. Eventual, infiltrații cu procaină 1-2% sau xilină. Vitaminizare: vitamina B₁ fortissim, B complex.

STANCU ION — com. Făurei, reg. Galați: Tratamentul spondilitei anchilopoetice constă în corticoterapie, medicație antireumatică (fenilbutazonă, acid acetilsalicilic), stabilite în funcție de toleranța bolnavului, radioterapie pe suprafețe mici în zonele dureroase, eventual săruri de aur. În caz de contracturi dureroase, miorelaxante (relaxil, myorelaxin mydocalm). Tratament general de susținere: vitamina B₁ și C în doze mari, testosteron, steroanabol 1-2 ml/zi intramuscular sau alt hormon sintetic anabolizant (madiol 5-6 comprimate zilnic sublingual sau o fiolă intramuscular).

DUMITRU GH. MARINESCU — București: Salivația abundentă (în termeni medicali: sialism sau sialoree) este de fapt un simptom în afecțiuni nervoase (de obicei sindrom neurovegetativ), boli ale tubului digestiv, diabet, insuficiență tiroidiană etc. Faptul că drajeurile de napotol au micșorat salivația pledează pentru etiologia nervoasă și pentru continuarea tratamentului. În plus, vă recomandăm Rp. atropină sulfurică 0,01 g, apă distilată 10 ml D. s. int. 15-20 de picături pe zi.

Un nou moscovit...

URGENTE MEDICALE

Intoxicațiile cu insectofungicide

Substanțele insectofungicide sînt din ce în ce mai mult utilizate în agricultură pentru combaterea dăunătorilor. Dintre acestea, unele se folosesc sub formă de soluții pentru stropit, iar altele sub formă de pulberi. Denumirile variază după casa producătoare (la noi în țară se folosesc Ecatox, Paration, Malation, Dipterex etc. — N.R.).

Manipularea lor poate provoca intoxicații grave, dacă nu se iau măsuri de protecție. Majoritatea intoxicațiilor se produc pe cale respiratorie, prin piele sau prin consumul de fructe care au fost stropite recent cu insectofungicide și nu au fost spălate suficient înainte de a fi mincate.

Simptomele intoxicației cu aceste substanțe sînt: dureri abdominale însoțite de grețuri și vărsături, diaree, transpirații și convulsii. Bolnavul prezintă micșorarea pupilelor, zăcări și tresăriri ale mușchilor, oboseală musculară, dureri de cap, mers impleticit.

Primul ajutor în intoxicațiile produse de aceste substanțe constă în îndepărtarea imediată a veșmintelor și spălarea întregului corp cu multă apă și săpun. Se vor clăti ochii cu o soluție slabă de bicarbonat de sodiu (20 g la 1 litru de apă). În intoxicațiile prin înghițire se vor da substanțe vomitive sau se vor provoca vărsături.

După acordarea primului ajutor, intoxicații vor fi internați cit mai urgent în spital.

Pentru prevenirea intoxicațiilor substanțele insectofungicide se vor păstra numai în ambalaje originale, cu inscripția „otravă” și cu semnul „cap de mort”, la distanță de locuință. Alimentația, băuturile, articolele casnice, îmbrăcămintea nu se vor depozita în aceleași încăperi cu preparatele respective. Se va evita manipularea substanțelor insectofungicide de către persoane neinstruite sau de către copii. În timpul manipulării lor este interzis să se mănînce sau să se fumeze.

După terminarea lucrului, cei care au umblat cu substanțe insectofungicide își vor spăla bine mîinile și fața cu apă și săpun după care le vor clăti cu o soluție de bicarbonat 10%.

Dr. M. I. Speranski

DIETETICA

Regimul antiaterosclerotic

Se consideră că în ateroscleroză, poate mai mult ea în orice altă boală, regimul alimentar joacă rolul unui veritabil medicament.

Un regim alimentar antiaterosclerotic trebuie să țină seama de relația atero-

sclerozei cu grăsimile, cu hipertensiunea arterială și cu funcția glandelor cu secreție internă.

În legătură cu grăsimile, se va respecta următorul regim dietetic: carne slabă de vacă, vițel, pasăre (găină, pui), pește alb, sub formă de rasol și friptură. Zeama de carne — supă — nu este recomandată din pricina conținutului ei mare în acid uric. Ca grăsimi se permit uleiul, în special cel de porumb, și anume sub formă crudă, pus la masă în salate, soteuri etc. Brînzeturile slabe și desărate sînt admise cu moderație. Fructele, zarzavaturile și legumele mai ales sub formă de sucuri crude și soteuri (fiertură), agrementate cu lămie și muștar sau hrean, vor putea fi consumate din abundență, producînd și o senzație de sațietate accentuată. Rolul sării este nefavorabil la ateroscleroză, întrucît reține apa în organism și predis pune la complicații ea hipertensiunea arterială generală.

În hipertensiunea asociată se va aplica câteva săptămîni o dietă strictă cu 300 g orez, 120 g miere sau 100 g zahăr și fructe bogate în vitamine, drojdie de bere și câteva tablete conținînd fier.

Se va cerceta funcția glandelor endocrine (tiroida, suprarenalele, glandele sexuale) și se vor corecta eventualele tulburări prin regim și tratament medicamentos.

Dr. S. Mihalkov

LUPTA ÎMPOTRIVA CANCERULUI

Metoda

autoexaminării

Progresele realizate în domeniul terapiei radicale a cancerului se datorează, printre altele, perfecționării mijloacelor de depistare a acestui flagel încă în stadiul inițial. Introducerea, de pildă, a examenelor periodice, cu ajutorul colposcopiei, la femei, a redus simțitor mortalitatea prin cancer uterin.

O altă formă de cancer, cu frecvența destul de mare, și a cărei vindecare clinică, atîngînd astăzi un procent de peste 90%, depinde de stabilirea unui diagnostic cit mai precoce, este tumora mamară sau cancerul sînului. După cum se știe, simptomul cel mai obișnuit este nodulul mamar, ce poate fi simțit la palpație. De fapt, numai o treime din aceste tumori mamare, cercetate pe biopsie sînt cancere propriu-zise, majoritatea fiind noduli de mastită, chisturi datorite hiperfolliculinemiei (adenofibroame mamare) sau tumori benigne, fără nocivitate.

Cum însă majoritatea cancerelor de sîn diagnosticate medical sînt descoperite de inșiși pacientele care se prezintă la consultații, s-a propus popularizarea prin clasicele mijloace vizuale și orale de educație sanitară a metodei autoexaminării în rîndul femeilor. În felul acesta se speră ea depistarea cancerului de sîn să se poată realiza într-un stadiu de început, cînd boala tratată corespunzător este pe deplin vindecabilă.

Se recomandă ca metoda autoexaminării să fie pusă în practică o singură dată pe lună — și anume imediat după

încetarea fluxului menstrual. În cursul examenului, femeia se va așeza în fața oglinzii: brațele depărtate lateral vor fi ridicate deasupra capului. Exesutînd aceste mișcări, vor fi observate cu atenție eventualele asimetrii sau diferențe de mărime între cei doi sînți, modificările de pigmentație sau prezența unei secreții mamare.

După acest control vizual, femeia se va culca pe spate pe o canapea, punîndu-și sub hemitoracele ce urmează a fi examinate o pernă, apoi își va palpa fiecare sîn în felul următor: jumătatea externă a organului va fi palpată ținînd brațul corespunzător lipit de corp, iar jumătatea internă ținînd cotul cit mai sus, de-a lungul capului. Fiecare porțiune trebuie controlată cu atenție, pentru a se constata dacă nu se simte prezența unei formațiuni nodulare sau alte modificări de organ.

Metoda autoexaminării este un mijloc de control extrem de util și eficace în lupta împotriva cancerului, cu condiția însă ca persoana respectivă să aibă un sistem nervos echilibrat, să nu se emoționeze și să nu intre în panică dacă descoperă ceva ce i se pare anormal.

În eventualitatea că se găsește ceva suspect, trebuie consultat fără întârziere un specialist oncolog, singurul în măsură să precizeze, pe baza biopsiei și examenului histologic, natura nodulului.

În vederea unei grabnice însănătoșiri trebuie urmate cu optimism și încredere sfaturile medicului. Cancerofobia — formă patologică a fricii de cancer — este adeseori o boală mai gravă decît neoplasmul însuși.

Dr. L. Vozdarski

La pediatru

Desen de Iuri Cerepanov

R.A.U.

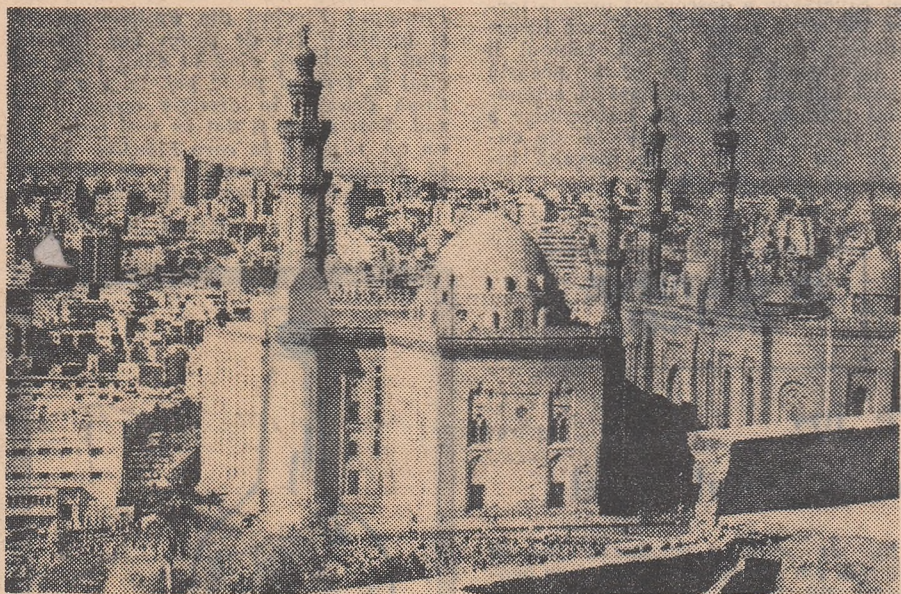
Monumente străvechi și realizări prezente

Cairo ne întâmpină cu arșiță. După aerul tare de munte din Addis Ababa, zăpușeala din capitala Republicii Arabe Unite ne moleșește și numai briza răcoasă, care adie dinspre Nil, ne mai înviorează puțin.

Desfășurat pe o mare suprafață, Cairo e un oraș strălucitor și foarte divers. În afară de faptul că toate străzile sînt drepte, ele nu se mai aseamănă prin nimic. Ca orice metropolă, Cairo este indiferent față de oameni și de evenimente care au loc pe cuprinsul lui; în el te simți stingher. Numai partea veche este altfel: ea și-a păstrat trăsăturile caracteristice, colorul local. Prăvăliile cu suveniruri sînt tixite cu obiecte specifice de artizanat, iar noaptea, peste larva străzii răsună, acoper-

fel la forfota turiștilor și a ghizilor locali. Cămile, cai și cătri, strident împodobii, sînt la dispoziția străinilor ahtiați după exotism.

Cu ani în urmă, vechile ghiduri turistice scriau că cine nu vizitează Luxor înseamnă că nu vede Egiptul. Într-adevăr, vechea capitală a țării, așezată pe malurile Nilului, între Cairo și Assuan este un grandios muzeu de civilizație veche egipteană. În el au fost înmormîntați numeroși faraoni. Pe malul drept al marelui fluviu se află „orașul celor vii”, iar pe cel stîng „orașul celor morți”. Și acum se păstrează, aproape intacte, în Valea faraonilor, splendide statui din marmură, ansambluri unice de temple, vechi de cinci milenii, pictură rupestră multicoloră...

Vedere din Cairo

rind-o parcă, glasul cunoscutei cîntărețe Umm Calsum, o mîndrie națională. Deși are peste 60 de ani, ea cîntă și acum, neobosită, ore în șir. În ultima vreme, însă, ca un semn al noului, al progresului, pe acoperișurile casutelor vechi au început să se înalțe antenele televizoarelor, fabricate în țară.

În preajma orașului, la Giseh, continuă să stea de strajă giganticele piramide ale lui Kheops, Khefren și Mykerinos, construite cu aproape trei mii de ani înaintea erei noastre. În fiecare dimineață, însă, primele raze ale soarelui luminează mai întîi chipul mutilat al sfînxului, martor de patruzeci și cinci de secole al întregii istorii scrise a omenirii. Marele sfînx, înalt de douăzeci de metri, a văzut carele triumfale ale faraonilor, falangele lui Alexandru Macedon, legiunile vechilor împărați romani, cavaleria arabilor, armile cruciaților etc. Deși ostașii lui Napoleon au tras cu ghiulele în chipul lui, el continuă să urmărească impasibil, cu o sclipire ironică în priviri, ceea ce se petrece în jur. Colosul de piatră nu participă în nici un

Luxor este celebru, cum se știe, pentru templul închinat lui Amon. Construit în timpul faraonului Amenhotep al III-lea, edificiul depășea prin măreție tot ce se construise pînă atunci în Egipt. Renovat și mărit în vremea lui Ramses al II-lea, templul oferă însă astăzi vizitatorilor numai ruinele.

De altminteri, în R.A.U. arheologii au un vast cîmp de activitate. La Cairo există, cum e și firesc, o instituție care administrează toate străvechile monumente legate de istoria și cultura țării și dirijează săpăturile pentru descoperirea altora noi. Directorul ei, Hasan Sophi Bakhri, citează printre cele mai importante descoperiri din ultimii trei-patru ani drumul sfîncilor de lîngă pilonii templului din Luxor, care ar duce, după unele ipoteze, spre templul din Karnak, aflat la cîțiva kilometri de Luxor. O altă importantă descoperire a fost mormîntul unui înalt dregător pe nume Nefer („Frumosul”) din Sakkarah. Nu numai sarcofagul ci și mumia lui s-a păstrat foarte bine. O sarcină imediată este studierea zecilor de morminte din preajma locului de veci al lui Nefer. În sfîrșit, al treilea mare eveniment a fost scoaterea la iveală (întîmplătoare, de altfel) la Alexandria a unui teatru din epoca greco-romană, construcție care se păstrează excelent. Descoperiri senzaționale ar mai putea face arheologii și la Ahetaton, Luxor și Sakkarah. Există unele speranțe cu privire la depistarea mormîntului celebrului Imhotep, eonstructorul piramidei faraonului Zoser și talentat medic al timpului său. Sînt posibile descoperiri neașteptate și în Valea faraonilor, neatinsă de lopata arheologilor după 1922, cînd a fost dat la lumină Tutankhamon. În acest scop se preconizează utilizarea tehnicii electronice.

Parafrazînd vechiul dicton al ghidurilor turistice, egipteni afirmă acum că eine n-a fost la Assuan nu poate spune eă le-a vizitat țara. Într-adevăr, marele baraj este o mărturie a importanțelor prefaceri prin care trece străvechiul stat din nord-estul Africii, marcînd un nou jalon în istoria lui.

O călătorie de la Cairo la Assuan oferă cea mai cuprinzătoare imagine despre relieful Republicii Arabe Unite. Numai fișii înguste (în general de 6—10 kilometri, atîngînd doar în deltă 100—120 de kilometri) care se întind de-a lungul Nilului, cu alte cuvinte valea lui,

sînt socotite pămînt „viabil”, bun pentru agricultură. Ceea ce în cifre s-ar traduce în felul următor: abia 2,6 la sută din suprafața de un milion de kilometri pătrați a țării se cultivă, restul de 97,4 la sută fiind un deșert pe care ead anual cam 20—25 milimetri de precipitații. La hotarul cu zona verde se află o cale ferată, mărginită, pe o parte, de vegetație tropicală, iar pe cealaltă de coline nisipoase și de sate alcătuite din case de lut cu acoperișuri plate.

De veacuri egipteni visează să fertilizeze nemărginitul deșert. Primul stăvilă pe Nil a fost înălțat cu aproape 5 000 de ani în urmă. Uriașul baraj — construit în colaborare cu U.R.S.S. pe cursul superior al Nilului — care va da posibilitate să se creeze o gigantică mare artificială cu o capacitate de 130 miliarde metri cubi de apă, va pune capăt „foamei de apă”, rezolvînd astfel problema irigațiilor raționale a ogoarelor. După darea în exploatare a hidrocentralei de la Assuan, producția de energie electrică a R.A.U. va spori de la 5 la 15 miliarde kilowați-ore.

...Locuitorii țării sînt îndrăgostiți de Alexandria, oraș din piatră albă cu puține zone verzi și de aceea mereu înșorit, măturat de vînt și împroscat de briza sărată a mării. La Cairo poți auzi frecvent frînturi de discuții cum ar fi, bunăoară: „Plec la Alexandria să-mi petrec concediul. Am acolo o casuță și rude”. Sau: „Am o vilă la Alexandria”. Într-adevăr, principalul port al țării la Marea Mediterană este splendid. Vizitatorii sînt atrași acolo și de farul clădit în secolul al III-lea î.e.n. și considerat drept una dintre „cele șapte minuni” ale lumii vechi.

Șoseaua Alexandria — El-Alamein se întinde în lungul țărîmului. Drumul, în genere pustiu, e punctat pe alocuri de casute țărănești și de porumbare; pătrate sau conice, acestea din urmă sînt fie așezate pe acoperișurile caselor fie construite separat. Prin partea locului creșterea porumbeilor este o îndeletnicire la fel de serioasă ca și creșterea păsărilor de curte, căci locuitorii consumă gureșele înaripate pentru carnea lor extrem de gustoasă. Pe drum se mai întîlnesc și grupuri de beduini cu cămile albe — albe ca și nisipul dunelor.

Istoria, marea și pustiuul, viața cotidiană din orașe și sate — totul e interesant în această țară de care te desparți cu părere de rău.

A. Arapov

ANGLIA

La Londra și Stratford

Zburăm deasupra Londrei. Nu plouă și nici ceață nu e. Soarele strălucește vesel. Sub aripa avionului se întinde orașul, care în zilele noastre a căpătat proporții gigantice avînd opt milioane de locuitori.

La periferie, pe distanțe de kilometri, se înșiră vile mici și case tip. Apoi prind să se înalțe impunătorul Parlament cu al său turn cu ceas (Big-Ben), Turnul Londrei, palatul Buckingham...

Dimineața, funcționarii, cu serviete și pălării tari, se îndreaptă grăbiți spre birou. Hainele, papionul și umbrela sînt negre: așa e tradiția. Cînd pleacă de la lucru, merg atît de iute pe stradă, de parcă i-ar mîna vîntul din spate.

În fața palatului Buckingham se schimbă garda. Ceremonia e executată în acorduri de fanfară, cu tobe și trompete, de ostași călări, purtînd pantaloni albi din piele de elan și căști aurite.

Îndărătul gardului de fier al palatului, sentinele cu tunici roșii și căciuli enorme de blană bat cadența. Lîngă ei se inghesuie turiști. Negri, albi, galbeni. Înfășurați în blănuri sau sariuri, cu turbane, fesuri ori pălării. Neobosite, aparatele fotografice făcîne continuu. Cineaștii amatori își caută și ei poziții cît mai favorabile.

În jurul Turnului sînt de asemenea sentinele în uniforme medievale, care bat cadența.

În Camera Comunelor, speakerul (președintele) șade și acum pe un sac de lînă.

Așa e tradiția...

Totul ca acum o sută, ca acum două sute, ca acum trei sute de ani... De parcă timpul s-ar fi oprit în loc.

Dar în centrul Londrei, printre clădiri vechi, se înalță un hotel gigantic, un zgirie-norj pentru milionari. Iar pe

lîngă grenadierii și cuirasieri zboară cu viteze amețitoare, ca niște viespi, motocicliști cu căști albe din material plastic.

Duminica, în Hyde Park e mare forfotă. De la tribune vorbesc predicatori amatori și profesioniști. Auditorii trec de la un orator la altul. Lîngă fiecare grup se află cite doi polițiști cu căști înalte de culoare neagră. Ceva mai departe de ei, pe o pajiște inverzită stau perechi de îndrăgostiți. Lîngă grilajul de fier al parcului sînt așezate niște tablouri. O expoziție improvizată de stradă, în care există și pinze bune.

Pe malul Tamisei, londonezi cu undița în mînă stau ore în șir, în speranța că vor putea pescui ceva...

Sed pe treptele monumentului reginei Victoria și desenez palatul Buckingham. În prim plan, la stînga mea, se află un leu de bronz și o țărăncă cu o seceră, iar la vreo zece metri în dreapta — un leu de bronz și un muncitor cu o seceră.

Lawrence Bradshaw este autorul monumentului lui Karl Marx din cimitirul Highgate. Dimineața vizităm cimitirul, așezăm flori pe mormint și mult timp nu ne putem smulge privirile de la statuie. Pe un cub de granit se află capul lui Marx, care impresionează prin monumentalitate și inspirație.

Seara, facem o vizită la atelierul artistului din strada St. Oswald. Ne întâmpină gazda, un bărbat masiv, blond, cu barbă și ochii negri, inteligenți.

Atelierul înalt și încăpător este tixit cu sculpturi. Pereții sînt îmbrăcați de jos pînă sus cu tablouri. Lawrence locuiește și muncește acolo, sculptînd și pictînd cu același talent.

Stratford-on-Avon, patria lui Shakespeare, atrage ca un magnet turiștii. Ne

Mormîntul lui Marx (Desenul autorului)

îndreptăm și noi într-acolo. De-a lungul șoselei se înalță copaci cu coroane bogate, sate și ferme.

Poposim cîteva ore la Oxford, frumosul oraș străvechi în stil gotic cu străduțe înguste, acoperișuri de țigla și o celebră universitate înființată în secolul XII.

Prin fața noastră se perindă apoi, ca într-un caleidoscop, alte orașe vechi, stații de benzină pentru automobile, mici restaurante inecate în verdeață, un pod nou, modern, și, în cele din urmă mult așteptatul Stratford. Case mici cu cercevele negre și țigla roșie. Felinare și măști din fier forjat. Totul neschimbat ca acum patru sute de ani, pe vremea lui Shakespeare. Un oraș-muzeu. Iată casa modestă în care s-a născut marele Will. Dar iată și casa acoperită cu un strat gros de stof, în care soția lui Shakespeare și-a petrecut anii tinereții.

Ne ducem să vedem locul de veci al lui Shakespeare. El a fost îngropat într-o biserică construită în secolul XIII, sub podea, la o adîncime de șaptesprezece metri. Se păstrează și acum cristelnița de piatră în care a fost botezat genialul dramaturg și poet. Într-o nișă se află un bust al lui, cioplit grosolan în lemn. Iar de jur împrejur sarcofage de marmură ale unor conți, contese și a tot soiul de înalți dregători.

Alexandr Jitomirski

AVENTURI AFRICANE

Nu vă temeți, e blînd!

N-ați avut niciodată prilejul să hrăniți animale sălbatice? Nu? Sînteți un om fericit! Mie mi s-a întîmplat să servesc micul dejun unui hipopotam.

Mă aflam într-unul din orașele mari ale Africii de Nord. Plimbîndu-mă pe străzi și blestemînd arșița tropicală aproape insuportabilă pentru un moscovit, am ajuns la un grilaj înalt de fontă, prin care se străvedea un fel de pădure. „Grădina zoologică”, am eștit pe tăblița de la intrare. „Fie și grădina zoologică, mi-am zis, poate am să găsesc puțină răcoare”. Am intrat și m-am îndreptat eu pas ferm spre prima bancă de pe alee. Dar nu mi-a fost dat să mă odihnesc.

— Un moment, am auzit în spatele meu o voce în limba engleză.

Am văzut apoi un băiat de vreo paisprezece ani, în haină albastră, de care eră prinsă o tînichea lucioasă cu inscripția „Ghid”.

— De unde sînteți?

— Din Moscova.

— În cazul acesta putem vorbi rușeste.

M-am lămurit însă repede că singurul lucru pe care-l știa pe rușeste însoțitorul meu, erau numele de animale. Văzînd că discuția noastră alunecă pe o pantă iremediabil zoologică, l-am rugat pe ghid să-mi arate grădina. El se învoia bucuros, adăugînd că era singurul în măsură s-o facă la eel mai înalt

nivel. Am străbătut cîteva alee și ne-am oprit în dreptul unei cuști.

— Tigru! exclamă ghidul meu.

Și într-adevăr, în cușcă se afla un tigr.

— Șarpe! se auzi vocea însoțitorului meu în dreptul unei cobre tolănite în terariu.

Nu l-am contrazis.

— Elefant! am auzit din nou vocea ghidului.

Am înțeles că excursia nu-mi promitea descoperiri senzaționale și tocmai mă pregăteam să-i mulțumesc ghidului, cînd acesta îmi șopti:

— Ssst! Îi vedeți pe leul ăsta?

— Îl văd.

— Puteți să-l hrăniți.

— Printre grații.

— Nu, puteți intra în cușcă.

M-am grăbit să refuz, dar întorcîndu-mi privirea spre ghid, am observat că se simte jignit.

— N-aveți un cal care să vrea de minere? l-am întrebare eu.

Nu, un asemenea cal nu exista.

— Avem un hipopotam, mă informă ghidul privindu-mă eu speranță.

— Un hipopotam?

— Da. Nu vă temeți, e blînd!

Am intrat după grații și m-am apropiat de un enorm bazin cu apă. Ghidul meu înșfăcă o vergea de fier și începu să bată eu furie într-o foaie de tablă ruginită. Apa bazinului se umflă și pe mal își făcu apariția o dihanie de eel puțin două tone.

— Luați din mormanul ăsta de erengi și aruncați-l în botul deschis, mă instrui ghidul.

Între timp, hipopotamul își eăscase botul în așa fel, înșit puteam să încap în el fără să mă aplec. Tremurînd, am înhățat cîteva erengi și i le-am aruncat în gură. Hipopotamul și-o închise și plesăi din buze mulțumit. A doua oară, i-am mărit porția. Hipopotamul o înghiți eu poftă. Am prins euraj și am început să-i arunc brațe întregi de erengi. Fălșile animalului luserau ea un automat. Eram foarte mulțumiți unul de eelălalt. Luînd ultimul braț de erengi, m-am apropiat și i le-am aruncat drept în gîtlej. Și atunci se întîmplă neprevăzutul...

Hipopotamul scoase un grohăit, clipi din ochi deznădăjdut și începu să tușească. Se înecase. Îl priveam eu com-pătîmire și remușcări. Bietul animal se ehinuia să închidă botul și nu putea. M-am hotărît într-o elipită. Apropiin-

du-mă de namilă, mi-am vîrît brațul în botul larg deschis cu intenția să scot erengile buclucașe. În acel moment, botul se închise iar brațul meu rămase între fălci. Orice mișcare putea deveni periculoasă, așa cum am înțeles din privirea lui. Am început să-i vorbesc domol, demonstrîndu-i că el e un animal ierbivor și că eu aparțin mai eurînd faunei decît florei. Hipopotamul mă ascultă atent, dar fără să-și schimbe expresia ochilor.

Mă scoase din încurcătura ghidul. El se repezi la hipopotam, îl apucă de coadă și începu s-o învîrte repede, ca pe o manivelă. Dihania își descleștă fălșile, clipi nemulțumită și se îndreptă greoi spre apă.

— De ce v-ați speriat? mi se adresă ghidul. Hipopotamul ăsta are un obicei curios: cum îl tragi de coadă, cum deschide botul. Nu trebuia să vă speriați, e foarte blînd.

V. Sazonov

FABRICA UNICAT

Eșantioanele naturii

Există în Uniunea Sovietică o întreprindere unică în întreaga țară, denumită „Natura și școala” și specializată în „fabricarea” pentru școlile medii a materialului didactic necesar predării unor discipline ca geografia, botanica, zoologia etc. Emisarii ei pot fi întîlniți pretutîndeni: în munții Caucazului sau pe colinele Extremului Orient, în regiunea Moscovei sau în Pamir, culegînd plante și prelevînd eșantioane de esențe de lemn, vinînd diferite insecte și mici animale caracteristice faunei regiunilor respective.

Întreprinderea „produce” 174 de colecții diverse, pentru care folosește aproape 6000 de eșantioane naturale (plante, minereuri, semințe, animale și insecte). Cum e și firesc, stringerea acestui material necesită multă răbdare și eforturi. Numai într-un an au fost strînse peste 7 milioane de plante, 1.700 de insecte, precum și 370 de tone de diverse minereuri.

Fabrica dispune de ateliere de stocaj în Extremul Orient, în Asia Centrală, la Maikop, Soci și Habarovsk. În afară de acestea, mai există însă și numeroși „vînători” individuali, care oferă întreprinderii rodul străduinței lor de o vară.

Produsele originale întreprinderii sînt mult solicitate nu numai în țară, ei și în străinătate, printre clienții ei numărîndu-se și țări ca Nepalul, Guineea, India, R.A.U., Afganistanul.

COMORILE ÎNTINERESC

În 1057 de săli

Anul acesta vor fi restaurați cei 100 000 de metri pătrați de fațadă ai clădirilor ce alcătuiesc cunoscutul muzeu leningrădean Ermitaj. În interior, lucrările de restaurare vizează o parte din miile de capodopere ale Renașterii, de vechi icoane rusești, monumente ale culturii antice sau relicve păstrate în amintirea unor personalități de seamă.

Muzeul numără 1057 de săli și 117 de scări interioare. Una dintre ele, Iordanskaia, e supusă de pe acum unei „cure de întinerire” în urma căreia

își va recăpăta prospețimea în primul rînd plafonul ei, cu o suprafață de 200 de metri pătrați. În atenția restauratorilor se află și sarcofagul egiptean cu o vechime de 4000 de ani, pe care îl vedeți în fotografie.

Alături de procedeele chimice sau fizice, la dispoziția specialiștilor res-

tauratori se află radiografia, cu ajutorul căreia au și fost descoperite cîteva secrete din istoria unor pinze. În „Calvarul” lui Tizian, de pildă, radiologul Lev Siverskov a descoperit urmele formei inițiale a tabloului, așa cum fusese conceput de artist. Astăzi, tabloul li se înfățișează vizitatorilor în această formă inițială. Tot radiografia semnalează primele indicii de îmbătrînire a unei opere de artă, modificări de culoare sau crăpături care necesită intervenția restauratorilor.

ÎN GHETURILE ARCTICEI

Pe jos peste Polul Nord

Nu de mult norvegianul Sievert Flöttum s-a adresat Institutului de geografie din Stockholm cu rugîmintea să fie ajutat în organizarea unei expediții polare. Într-o convorbire cu un corespondent al revistei „Nedelea” el a declarat că intenționează să facă ceea ce n-a reușit încă nimeni: să treacă „pe jos” de pe continentul euroasiatic pe cel nord-american, peste Polul Nord.

O încercare similară a fost întreprinsă de Robert Peary, care a ajuns la pol venînd dinspre Canada, dar a fost nevoit să se întoarcă. O altă încercare a făcut-o, în 1964, un grup de tineri norvegieni în frunte cu Björn Stieb, care, de asemenea, a ales varianta drumului dinspre Canada spre Europa. Din această expediție a făcut parte și Flöttum, care a tras unele învățăminte din eșecul ei. Săniiile norvegiene, de exemplu, s-au dovedit prea fragile pentru un drum atît de anevoios, iar cele ale eschimoșilor prea înguste, ceea ce le făcea să se afunde în zăpada afinată. Nici săniile din masă plastică, care la cerere le-au fost aruncate din avion, nu i-au scos din încurcătura, căci s-au sfărîmat de îndată ce au venit în contact cu temperatura scăzută. În plus, unii membri ai expediției s-au arătat nepregătiți pentru a înfrunta dificultățile. Grupul lui Stieb a ajuns cu greu la prima stațiune în derivă americană, fără să izbutescă să refacă măcar traseul lui Peary. Dezamăgit, Stieb a declarat că nu intenționează să reia o încercare cu puțini sorți de izbîndă.

Flöttum, în schimb, s-a molipsit serios, după spusele lui, de boala pe care norvegienii o numesc „nostalgia altor locuri”. Nostalgie transmisă de strămoșii lor vikingi și cultivată în fiecare

copil. Cînd împlinesc un an și jumătate, copiii norvegieni primesc un rucsac pe măsura lor, conținînd jucăria preferată, un pachet de ciocolată și o batistă de rezervă (e adevărat că acești excursioniști nu se deplasează pe propriile lor picioare). Pe măsură ce trec anii conținutul rucsacului se schimbă, ca și modul de deplasare și distanțele parcurse. Rămîne neschimbată doar pasiunea de a călători, „nostalgia altor locuri”.

Ce traseu va urma expediția lui Flöttum? Plecînd din Spitzbergen, el și tovarășii lui de drum vor înainta cînd pe schiuri, cînd în săniile trase de ciini și, trecînd peste pol, își vor continua drumul în direcție opusă, spre sud. Startul va fi dat în mai puțin de un an, răs timp în care Flöttum speră să găsească colaboratori de nădejde și să pună la punct toate amănuntele.

(După „Nedelea”)

— Ce mi-a venit aseară, cînd m-am îmbătat, să mă cert tocmai cu iluzionistul?

Desen de B. Bossart

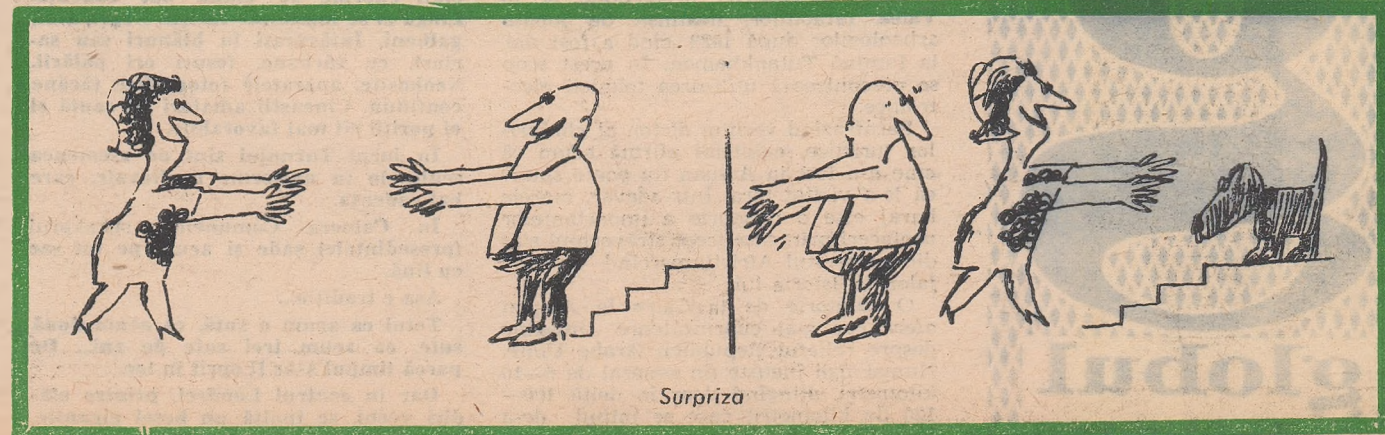
ÎNTR-UN MINUT

Calculați repede

O sticlă de lapte costă 30 de copeici (15 copeici laptele și 15 copeici sticla). În schimbul a două sticle goale puteți deci obține fără plată suplimentară o sticlă cu lapte.

Într-un magazin ați cumpărat 100 de sticle cu lapte. Cîte sticle de lapte veți obține în schimbul sticlelor goale? Vi se dă un minut de gîndire.

(Răspunsul în pag. 11)

Surpriza

Poșta redacției

PERCIUN PETRU — București: Regretăm că nu vă putem satisface dorința. Datele din articol ne-au fost furnizate de materialele publicate în presa sovietică și alte ziare, cu prilejul plenarei Comitetului internațional de cercetare cosmică.

CÎMPEANU GRIGORE — Borșa, reg. Maramureș: Propunerea dumneavoastră nefiind de competența noastră, vă sfătuim să vă adresați Observatorului astronomic din București.

BODRÎNGĂ T. — com. Gbelar, reg. Hunedoara: Vom ține seamă de sugestiile dumneavoastră într-un viitor apropiat.

DIACOV ELENA — Bistrița, reg. Cluj: Regizorul filmului respectiv este Elisabeta Bostan. Îi puteți scrie pe adresa: Studioul cinematografic „Alexandru Sahia”.

YOGA MUDRO: Vom publica și în viitor materialele în legătură cu problema care vă interesează. În ultimii ani nu s-a tipărit nici o lucrare despre practicile Yoga.

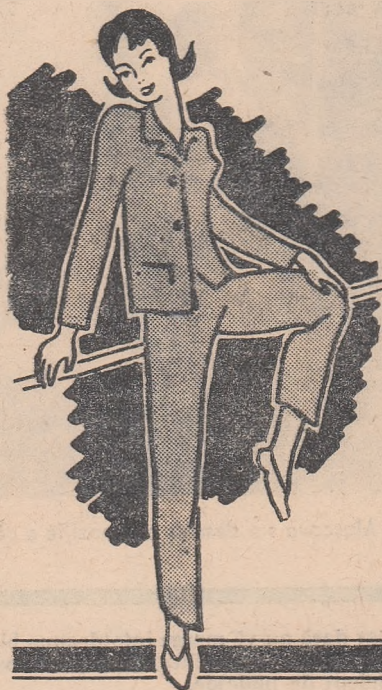
POPA OCTAVIAN — reg. Crișana: Răspunsul la întrebarea dv. vi-l poate da Ministerul Comerțului.

Calculați repede

(Răspuns)

99 și nu 50, cum poate v-ați închipuit la început. Aceasta deoarece:

- în schimbul primelor 100 de sticle goale, veți lua 50 de sticle pline;
- în schimbul lor, o dată golite, veți căpăta alte 25;
- în schimbul acestor 25 veți obține 12, una rămânându-vă de rezervă.
- în schimbul celor 12 veți primi 6 sticle pline, apoi 3, apoi 1, rămânându-vă din nou una de rezervă.
- în schimbul acestor două din urmă veți obține încă o sticlă plină. Aceasta și prima rămasă le veți schimba din nou și veți rămâne cu ultima care, o dată golită, nu va mai putea fi schimbată.

ȚESĂTURI IMPRIMATE

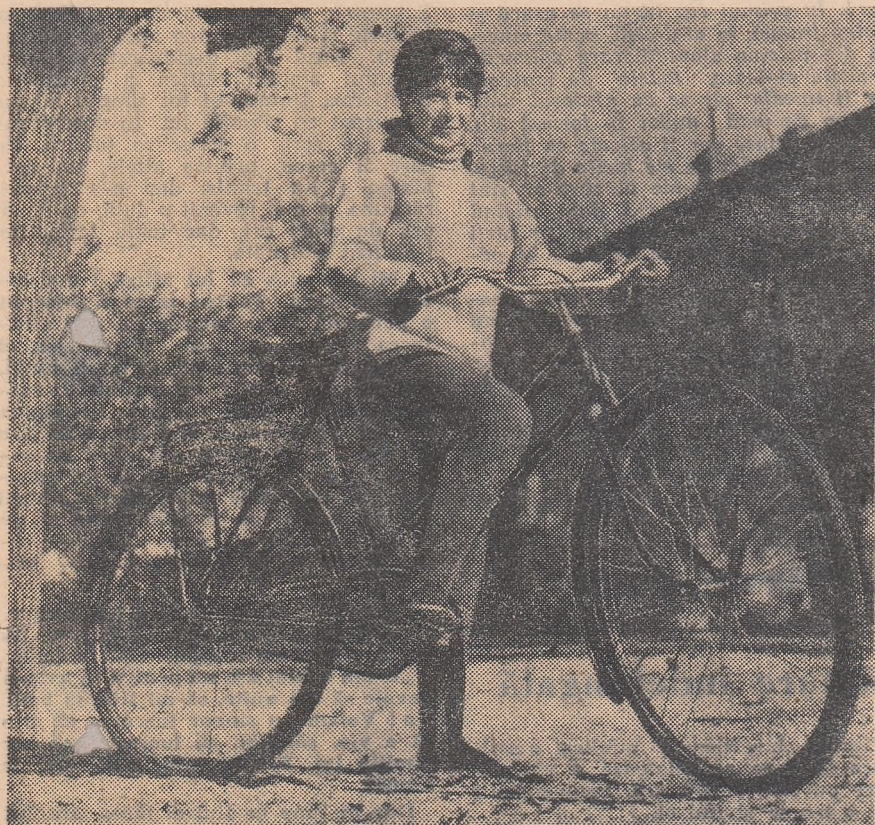
— DIFTINA — F.NET

— BORSEC, INDIAN

— ENKA-PIJAMALE

și țesături vopsite în fir și în bucată pentru cămăși și costume produse de

**ÎNTRINDERILE
TEXTILE GALAȚI**

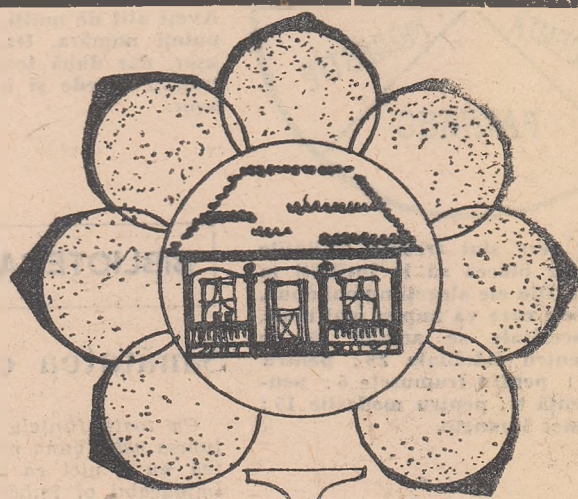
Călătorii RAPIDE — PLĂCUTE și cu CHELTUIELI REDUSE se pot face cu

BICICLETELE „CARPAȚI” sau „ELEGANT”

◊ Rezistente ◊ Practice ◊ Convenabile ◊

Preț	tip Carpați	tip Elegant
— pentru femei	712,80 lei	638,30
— pentru bărbați	690 lei	625 lei

Se pot procura și cu PLATA ÎN RATE de la MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM

TINE CASA
CA O FLOARE

**ASPIRATORUL
RECORD**

Se poate procura și cu PLATA ÎN RATE de la MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM

GOSPODINE!

Cumpărați vase grele tip IDEAL.

Sînt durabile și aspectuoase.

COMPLEXUL
PENTRU INDUSTRIALIZAREA
LEMNULUI

PRODUCE:

PLACI AGLOMERATE CU RAȘINI UREOFORM-ALDEHIDA DIN AȘCHII DE LEMN TRIPLU STRATIFICAT.

Economice, stabile, grosimi uniforme, randament sporit la croire, perfect plane, formate practice, se pot furniza etc

Greutate specifică 60 kg/mc.

Grosimi: 8, 12, 16, 19, 22 mm.

Formate: 3660/1830
1830/1830. 2440/
1830. 1220/1830
mm.

DOMENII DE UTILIZARE

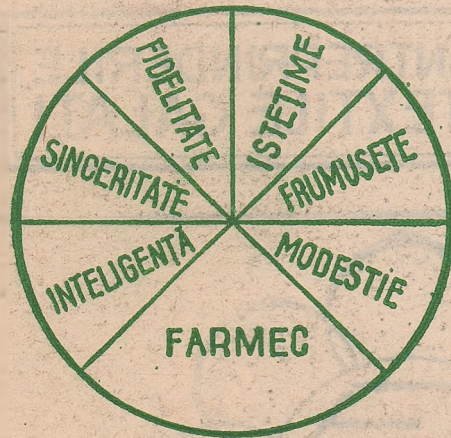
- Mobilier
- plafon
- pereți despărțitori
- amenajări interioare
- vagoane tramvaie
- lambriuri
- construcții navale etc

**C.I.L.
BRAILA**

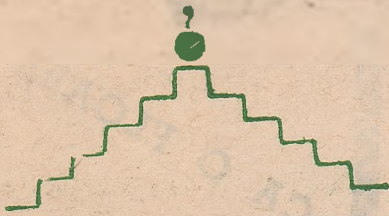
Vă faceți ușor prieteni?

Recunoașteți: fără prieteni e greu să trăiești pe lume. Dar știți să vi-i alegeți? Vă împrieteniți ușor? Antrenați-vă în jocul nostru și alegeți acele trăsături pe care ați vrea să le găsiți la prietenii dumneavoastră. Nu pretindem că ceea ce vă oferim aici este o cale științifică de a găsi soluția justă, ci mai curând un test glumeț. Dar nu uitați că orice glumă are un simbur de adevăr.

Testul este alcătuit din trei părți. Pentru rezolvarea fiecăreia dintre ele se acordă un anumit număr de puncte. Nu urmăriți să acumulați un punctaj cât mai mare, ci să răspundeți repede și sincer la toate întrebările.

În acest cerc sînt trecute calitățile pe care v-ar plăcea să le întâlniți la prietenii dv. Din ele alegeți numai două, și anume cele care vă impun mai mult. Pentru sinceritate se acordă 25 de puncte; pentru fidelitate 20; pentru istețime 10; pentru frumusețe 6; pentru inteligență 8; pentru modestie 15; pentru farmec 5 puncte.

Un prieten din copilărie. Zece prieteni noi.

Hotărâți în ce direcție trebuie să se rostogolească bila — dreapta sau stînga. Dacă considerați că se va rostogoli pe scara stîngă, acordați-vă 5 puncte, dacă pe scara dreaptă — 20 de puncte.

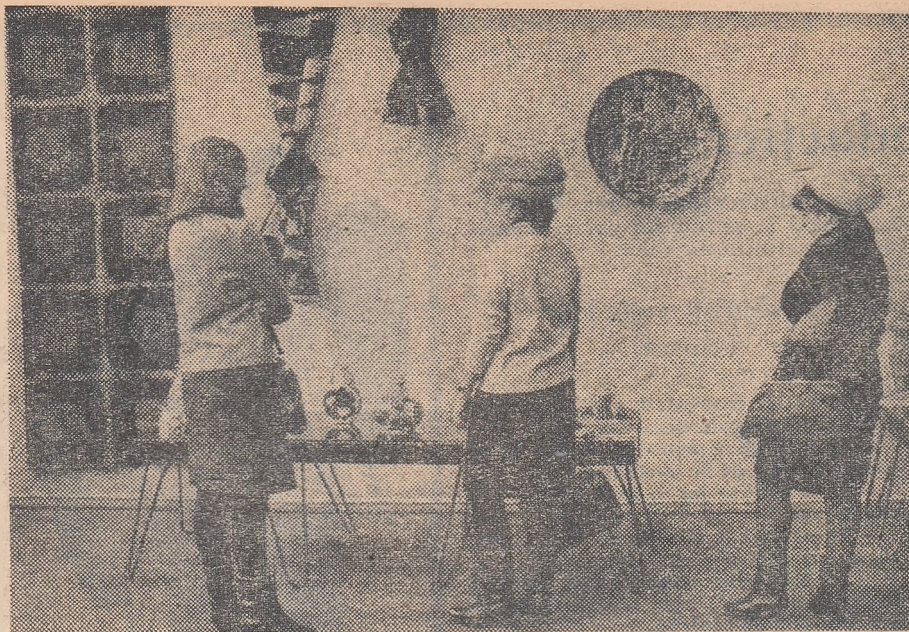
Da	Nu
5	15
20	2
4	12
15	8
12	6
5	15
3	12
1	20
20	6
5	10

Acum răspundeți la cîteva întrebări. Pentru fiecare răspuns, în tabelul de mai sus este prevăzut un anumit număr de puncte.

1. Ați fost vreodată tras pe sfoară de prieteni?
2. Vă considerați un bun cunoscător de oameni?
3. Vă place să călătoriți?
4. Vă place societatea?
5. Îi cunoașteți pe toți locatarii din imobilul dv.?
6. Găsiți adevărate următoarele aforisme:
 6. Animalele sînt cei mai buni prieteni ai omului?
 7. La neaz te părăsește și prietenul?
 8. Prietenia nu este rentabilă?
 9. Nu trebuie să pretinzi mult de la prieteni?
 10. Cu cît mai mulți prieteni, cu atît mai bine?

Acum calculați cîte puncte ați acumulat. Dacă suma lor nu trece de 140, înseamnă că vă faceți prieteni cu mare greutate. Și nu pentru că n-ați putea fi un bun amic, ci pentru că nu credeți în posibilitatea de a întâlni un prieten adevărat. Ar trebui să aveți mai multă încredere în oameni!

De la 141 la 180 de puncte, înseamnă că vă pricepeți la oameni și știți să le câștigați prietenia. Aveți prieteni pe care vă puteți bizui, dar nici dumneavoastră nu i-ați trăda niciodată. Și

La Moscova s-a deschis o expoziție a cărei deviză este „Frumosul în locuințele noastre”

chiar dacă nu vă merge întotdeauna bine în viață, nu vă descurajați, fiindcă aveți prieteni de nădejde.

De la 181 de puncte în sus. Prieteni? Vă întrebați și vă răspundeți pe loc că pentru dv. nu constituie o problemă. Aveți atît de mulți, încît nici nu-i mai puteți număra. Da, vi-i găsiți foarte ușor, dar după toate probabilitățile îi trădați repede și îi pierdeți la fel de ușor.

I. Nedelina

BIBLIOTECA NOASTRĂ

Sănătatea cărților

Ca toate ființele și lucrurile de pe lumea asta, buna noastră prietenă cartea nu e nici ea scutită de procesul implacabil al îmbătrînirii. Simptomele de bătrînețe a cărților sînt îngălbenirea fiilor, fragilizarea lor, estomparea textului. Cauzele care determină aceste neplăcute fenomene de degradare sînt procesele fizico-chimice care se petrec în hîrtie, și în special oxidarea. Din păcate aceste procese nu pot fi înlăturate, dar pot fi încetinite.

Intr-un documentat articol publicat în revista „Nedelea”, S. Korneeva, șefa secției de igienă și dezinsecție a cărților de la Biblioteca de Stat „V. I. Lenin” din Moscova, dă cîteva sfaturi utile de protecție a sănătății cărților, interesante și pentru cititorii noștri.

Cel mai înverșunat dușman al cărților este praful, împotriva căruia trebuie să luptăm cu perseverență nestăbită. Cel puțin de două ori pe an (ideal ar fi și mai des) cărțile vor fi bine curățate de praș. Dacă nu avem aspirator, care este mai eficient și în special mai ușor de mînuit, simplificați și accelerați operația, înlăturăm praful cu ajutorul unui tifon umezit în soluție de formol 2%. Cărțile se pun înapoi în raft numai cînd acestea sînt bine uscate. Coperțile de piele nu se șterg cu formol, deoarece se aspreșc. În timpul acestei operații e bine să purtăm mănuși.

În măsura în care condițiile ne per-

mit, să nu plasăm dulapul sau raftul de cărți lingă surse de căldură (sobă, calorifer) și nici pe pereții care dau afară. În primul caz hîrtia se usucă și devine fragilă, în al doilea, poate mucega din pricina umezelii care pătrunde în zilele ploioase. Petele de mucegai vor fi imediat șterse cu ajutorul unui tampon de vată muaiat în formol 2%, iar filele atinse vor fi călțate cu fierul, după ce aplicăm pe ele hîrtie de filtru.

Un alt mare inamic al cărților sînt insectele, în special carii, gata oricînd să apară acolo unde praful de pe cărți nu e șters și unde se deretică în general foarte rar.

Lumina nu e nici ea inofensivă pentru cărți. De aceea, dacă dulapul sau stelașul are geamuri, e bine să le acoperim pe dinăuntru cu o pînză verde. O foarte bună pavăză sînt tartajele de carton sau de piele. De aceea e mai bine să cumpărăm din capul locului cărți legate. Iar atunci cînd coperțile se rup, să le înlouim imediat.

PĂRINȚI ȘI COPII

Căutare îndelungată

Ziarul „Izvestia” a publicat o scrisoare în care se relatează o răscolitoare poveste omenească. Protagonistii sînt o mamă și fiul ei.

Relațiile dintre părinți și copii sînt extrem de complexe, ele includ o mulțime de sentimente care sînt departe de a fi întotdeauna numai cele de dragoste, recunoștință și respect. Uneori aceste relații îmbracă aspecte dramatice, așa cum arată exemplul citat de ziarul „Izvestia”.

Evdokia Gorbunova, muncitoare într-un orașel din regiunea Șumsk, a fost uitată de fiul ei, stabilit în altă localitate. Uitată, pur și simplu. Și nu pe un an-doi, ci pe opt ani lungi și chinuitori pentru mamă. Cum nu exista nici un motiv care să explice o comportare atît de ciudată, mama și-a crezut băiatul mort.

Văduvă de război, îl crescuse cu greutate, străduindu-se să-l facă om, să-l ferească de necazuri, să-l pună la adă-

post, atît cît putea, de vicisitudinile condiției ei materiale extrem de modeste. Mama și fiul se înțeleseseră totdeauna bine, se ajutaseră reciproc, fuseseră mereu alături. Cînd a implinit 18 ani, Mitea a plecat în orașul minier Șahtiorsk, cu intenția de a-și face o meserie și de a rămîne apoi să lucreze acolo. Totul s-a desfășurat conform planului stabilit. Mitea a plecat la Șahtiorsk, ținîndu-și tot timpul mama la curent cu situația lui. În decembrie 1958 i-a scris o scrisoare tandră, în care îi cerea, printre altele, un act. Mama i l-a trimis, dar n-a primit răspuns. A mai revenit o dată, de două ori, de cinci ori, dar toate scrisorile i-au fost returnate.

„Mi-am spus că lui Mitea i s-a întimplat ceva. Pentru mine a început o perioadă grea. Soarele nu strălucea pe cer, nu mai exista zile, ci numai un șir nesfîrșit de nopți lungi. Am devenit tăcută. Oamenilor le răspundeam în două cuvinte. Sănătatea mi s-a subrezit. A trebuit să-mi fac operație, după aceea am avut un infarct. Cred că fiecare mamă își inchipuie ce înseamnă să-ți pierzi unicul fiu. Și barem să fi știut unde și de ce s-a prăpădit” — scrie Evdokia Gorbunova în lunga și dureroasă ei istorisire.

Disperată, ea a bătut la toate ușile, s-a adresat pretutindeni unde spera să poată căpăta un răspuns. Dar în zadar.

„L-am căutat așa nu pentru că aveam nevoie să mă ajute. să-mi trimită bani. Nu! Voiam un singur lucru — să știu că e viu, sănătos, că lucrează și are familia lui. Pentru mine asta era de ajuns”.

Dar în timp ce fiul ei tăcea, absolut nepăsător la urmările purtării lui, oameni străini și necunoscuți au sărit în ajutorul mamei. A fost o impresionantă demonstrație de sensibilitate, de solidaritate omenească, de participare plină de căldură și delicatete la durerea maternă.

Dmitri a fost găsit. Între timp se mutase în alt oraș și în toți cei opt ani cît tăcuse, nu i se întimplase absolut nimic. Doar că se însurase și își întemeiasse propria-i familie, uitînd-o pe aceea care nu trăia decît prin el și pentru el. Așa a procedat fiul. Care a fost reacția mamei?

„Acum soarele strălucește iarăși pentru mine. Vreau să trăiesc și să mă bucur. Acum am nu numai fiu, ci și nepoți. Vreau să-i văd pe toți, să vorbim mult, mult, să fim fericiți împreună”.

MODĂ

Știți, desigur, ce înseamnă exponometrul pentru un fotograf. A te orienta în modă este și mai greu decît a stabili diafragma și timpul de expunere. Pe femeile le scoate, de regulă, din încurcătură intuiția. Dar pentru bărbați poate sluji ca exponometru al bunului gust acest tablou al legilor eleganței pe care revista „Nedelea” îl pune la dispoziția celor interesați.

Costumul	Cămașa	Cravata	Pantofii	Ciorapii	Pălăria	Vesta
Gri	Albă sau ecru Bleu sau roz	Culoarea în funcție de cămașă	Negri	În ton cu cravata	Gri deschis	Din materialul costumului
Gri închis	Albă sau ecru Roz deschis	În dungli Roșu cu negru	Negri	Negri	Neagră Gri închis	Bordo
Albastru închis	Albă sau ecru	Cu dungli gri, roșii și bordo	Negri Maro închis	Gri Bordo	Albastru închis	Din materialul costumului
Bleumarin	Albă	Cu dungli albe, bleu și roșii	Negri	Albaștri închis Bordo închis	Neagră	Din materialul costumului
Verde închis	Ecru Roz deschis Bej, tabac	Bordo închis Cu dungli maro, roșii și verzi	Maro închis	Maro	Verde	Verde deschis
Bej	Bleu deschis Roz	Bleu închis	Maro deschis	Bleu deschis	—	—
Maro deschis	Albă sau roz Tabac	Verde sau bordo Roșu cu negru	Cafenii Maro roșcat	Bordo	Verde	Din materialul costumului
Maro închis	Albă sau bej Roz deschis	Roșu cu negru sau cu dungli verzi și maro	Maro	Cafenii Bordo	Tabac	Din materialul costumului
Negru	Albă	Argintie-gri Roșu cu negru	Negri	Fumurii sau negri Violet închis	Gri-neagră	Argintie-gri